

Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesület

LEADER Helyi Fejlesztési Stratégia

2023-2027 - Programozási időszak - KAP Stratégiai Terv

1

Készítő: Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesület Munkaszervezete és a Tervezést Koordináló Csoport

Közgyűlés általi elfogadás ideje:

draft verzió: 2023. szeptember 28.

végleges verzió: 2023. november 9.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke.....	3
Bevezetés.....	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	5
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	7
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	9
4. Horizontális célok	13
4.1 Esélyegyenlőség.....	13
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem	14
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	14
6. Külső koherenciák azonosítása	16
7. Helyzetfeltárás.....	19
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása	19
7.2 SWOT analízis	25
8. A stratégia beavatkozási logikája.....	27
8.1 A stratégia jövőképe	28
8.2 A stratégia célhierarchiája	28
9. Cselekvési terv	29
9.1 Az intézkedések leírása.....	29
9.2 Együttműködések	36
9.3 Kommunikációs terv	38
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek	40
10. Monitoring és Indikátorok	41
10.1 Monitoring.....	43
10.2 Az indikátorok megadása.....	45
11. Indikatív pénzügyi terv.....	47
Mellékletek	49

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

„Vizek hátán, szelek szárnyán, gyermekeink élhető jövőjéért!”

A Helyi Fejlesztési Stratégia lehetővé teszi, hogy a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv (KAP ST) és annak LEADER célkitűzései mentén a Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesület működési területén rendelkezésre álló kormányzati támogatással kiegészített uniós forrást 2024-től felhasználjuk.

A 2023-2027-es költségvetési időszakban építünk az elért eredményeinkre, folytatjuk a sikeres beavatkozásokat, de ugyanilyen fontosnak tartjuk a fejlődést. A KAP ST működési és fejlesztési forrásai a 35 jogosult település, 66 256 lakosa számára 2027-ig 698 863 405 forint. Ebből 538 124 822 Ft –ot az intézkedéseken keresztül fejlesztésekre, 160 738 583 Ft-ot működési és animációs tevékenységre fordítunk.

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése során a civil, vállalkozói és önkormányzati szféra a helyi igényeknek, adottságoknak, lehetőségeknek megfelelően, a LEADER alapelvek figyelembevételével fogalmazta meg a térség céljait.

Stratégiánk fő irányát egyrészt a térség erőforrásait aktivizáló gazdaságfejlesztés – ezen belül is kiemelten a helyi termelők, mikrovállalkozások, a turisztikai szolgáltatók és együttműködések fejlesztése adja. Másrészt a térség gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásaira válaszolni képes közösség erősítését a településkép és életminőség fejlesztésével kívánjuk elérni. A települések népességmegtartó erejét a civil szervezetek működésének fenntartásával, identitástudatot erősítő akciókkal biztosítjuk.

Intézkedések, amelyek a pályázati kiírások alapját képezik:

1. **Településkép és életminőség fejlesztése, helyi identitás erősítése**
2. **Helyi civil szervezetek fejlesztése**
3. **Helyi gazdaságélénkítés**

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

5

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACCS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACCS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACCS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACCS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACCS részére.

A HACCS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACCS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACCS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACCS-ok támogathatják a projektötletek pályáztatás történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiájának elkészítése és megvalósítása a KAP ST-ben leírt célokat és alapelveket követi. A Közös Agrárpolitika 2023-2027 Nemzeti Stratégiai Terv SO8 kódszámú célkitűzéséhez igazodik. A HFS egyik fő célkitűzése a kezdő vállalkozások, mikrovállalkozások, turisztikai szolgáltatások fejlesztésén keresztül a foglalkoztatási szint megőrzése és növelése. A helyi fejlesztések előmozdítása a vidéki térségek életminőségét javítja. Az infrastruktúra fejlesztésekkel, eszközbeszerzésekkel a közösségi szolgáltatásokhoz való szélesebb hozzáférhetőség biztosítását kívánjuk elérni. A helyi identitás erősítő programjaink hozzájárulnak a társadalmi befogadás előmozdításához.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

Több, sikeres programozási időszakot igazol a hét alapelvre épített megközelítés, így ennek tükrében folytatjuk a valós igényekre alapozott fellépéseket:

- 1) Területalapú megközelítés: a Szigetköz – Mosoni-sík LEADER HACCS az ország ÉNY-i részében 35 településből álló homogén terület. Győr-Moson-Sopron megyén belül a győri és a mosonmagyaróvári járáshoz tartozva ad összefüggő egységet. A településeket és a lakosságot a földrajzi adottság mellett a közös történelem, helyi identitás, hagyományok, szokások is összekötik. Az itt élő emberek otthonuknak érzik ezt a térséget, ezért hajlandók együtt gondolkodni és dolgozni.
- 2) Alulról építkező megközelítés: a projektötlet gyűjtéstől kezdve, a célok megfogalmazásán át a projekt megvalósításáig, fenntartásáig figyelmet fordítunk a helyi lakosság és a különböző területeket képviselő

szervezetek bevonására, fejlődésére. Ezáltal az elképzelések hatékonyabban valósulnak meg, ami az eredményekben is visszatükröződik. Az alulról történő építkezés - „bottom-up” - a közösségfejlesztésünk egyik alapja.

- 3) Innovativitás: szerepet szánunk az új, egyedi ötleteknek, elképzeléseknek. A kérelmek elbírálásánál előnyben részesítjük azon projektötletet, amelyek nemcsak a projektgazda, hanem a település szempontjából is újszerű elemet, megvalósítást hordoznak.
- 4) Integrált megközelítés: a stratégiában a térség összes problémáját nem egyenlő jelentőséggel tudjuk kezelni. A közösség választ és arra fókuszál, amelynél a legnagyobb az esély a kívánt változás elérésére. Ezek viszont nem elszigetelt fejlesztések, hanem feltételezik a különböző ágazatok, szakmákat képviselők egymás közötti együttműködését, széleskörű látását. A LEADER ehhez eszköz és az ágazatok közötti kapcsolatot teremtő beavatkozások javíthatják a LEADER források hasznosságát.
- 5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: a LEADER módszer lehetővé teszi a helyi szereplőkből álló döntési szint létrejöttét. A helyi szereplők ismerik a térséget, ők „írják” a stratégiát, így kompetensek a fejlesztési tervek végrehajtását elősegítő döntések meghozatalában. A közsféra, civil szféra és a vállalkozói szféra szereplőiből áll össze a döntéshozás, kezükben van a pénzügyi felelősség. A finanszírozásban a térségben működő bankfiókok is kivehetik feladatukat.
- 6) Hálózatépítés, együttműködés: a szerzett tapasztalatok, a bevált módszerek terjesztése és cseréje érdekében a szervezetek hálózatba szerveződhetnek, mely történhet térségi, nemzeti vagy nemzetközi szinten. Az eredmények megosztása pedig lehetővé teszi az újabb kapcsolatok kialakulását emberek, projektötletek és vidéki területek között. A hálózatok kialakulhatnak ugyanazon gazdasági szektor szereplői között, vagy hasonló adottságú és lehetőségekkel rendelkező szereplők között. Projektjeink megvalósításában hangsúlyosan szerepel az együttműködés megléte. Jó példaként hozható a helyi identitás erősítése terén megvalósult együttműködések, térségi tananyag bevezetése a helyi iskolákba.
- 7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: a LEADER térségi jelenléte olyan önkéntes gyümölcsöző együttműködés, ahol a közsféra, a vállalkozói élet és a civil társadalom összefonódik. A SZMSLE HACS által koordinált stratégia megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg. Az Egyesület és munkaszervezetének helyi jelenléte biztosítja a személyes tájékoztatást, tanácsadást, interaktív, nyílt kapcsolatot. Az Egyesület saját projektjeivel is összekapcsolta a vállalkozókat, civil szervezeteket, önkormányzatokat. A pályázók bizalmat vetettek a HACS-ba, a Munkaszervezetbe, egyre inkább kialakult egy olyan kapcsolat, amire a 2023-2027 időszakban is lehet támaszkodni.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

Az előző, 2014-2020-as költségvetési ciklusban beérkezett projekt ötletek és megvalósult LEADER fejlesztések nyomon követése, az eredmények összegzése a teljes időszak alatt folyamatosan történt. (Az utolsó támogatási igény benyújtása 2023. június 30., az utolsó kifizetési kérelem benyújtása pedig 2025. június 30-ig engedélyezett.) Több alkalommal fórum, műhelymunka, térségbejárás keretében tájékoztattuk a térségi szereplőket a megvalósult projektekről, eredménymutatókról, a saját projektjeinkről, együttműködésekről, elkészült kiadványokról, helyi identitás erősítő akciókról. Minden települést bevonva egy bemutató film is készült, településenként egy-két jó projekttel. Ezek a tevékenységek lehetőséget adtak a számvetés mellett arra is, hogy a jövőben mely intézkedéseket kell előtérbe helyezni, melyek azok, amelyeket érdemes újra gondolni, változtatni. Felkészülést szolgált és jó alkalmat adott új gyakorlatok megismerésére a más LEADER térségben (Göcsej – Zala mente) megvalósult szakmai tanulmányút 2022. novemberében. A szakmai műhelymunkák, fórumok, személyes egyeztetések, az összegzések és a 2022. novemberétől benyújtható projektötletek (honlapon található on-line kérdőív, word nyomtatvány) adták alapját a 2023-27-es stratégia megindításának. A tervezési folyamat alatt folyamatosan törekedtünk a nyitottság és átláthatóság biztosítására.

Nagyszámú meghívót küldtünk ki fórumainkra, rendezvényeinkre, hogy minél több emberhez elérjünk. Egy-egy eseményre nemcsak a tagok kaptak meghívót. Kértük a polgármestereket, településeiken is hirdessék az új időszakra felkészülés részvételi lehetőségét, elérve ezzel új érintetteket. A térséget járva teret adtunk a személyes egyeztetéseknek, elértünk új potenciális projektgazdákat, akik ez ideig nem ismerték a LEADER támogatást, vagy nem tudták fejlesztési elképzeléseiket megvalósítani.

A hátrányos helyzetű és inaktív csoportok bevonására is figyelmet fordítottunk. Igaz, a térségre adottságainknál fogva nem jellemző a hátrányos réteg jelenléte, de a fiatalok, idősek, nemzetiségi csoportok, nők aktivizálása az előző ciklus tevékenységeit folytatva, elengedhetetlen.

Meghívót küldtünk minden fórumra a nemzetiségi csoportjainknak, nemzetiségi önkormányzatoknak. A fórumokon azon nők véleményét, akik vállalkozást vezetnek, kiemelten kikértük. Az idősebb korosztály aktivizálása a LEADER bringa túrák keretében volt hatásos. A kerékpárral bejárt térségi kirándulások lehetőséget adtak a párbeszédnek biztosítására.

Folytattuk a fiatalok helyi társadalmi szerepvállalási igényeinek felmérését. A beszélgetések megerősítettek bennünket abban, hogy a fiatal korosztály ösztönzése, közösségi, társadalmi folyamatokba való bevonása elengedhetetlen a helyben tartásuk és jövőkép építésük szempontjából.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Bak	2022.10.27.	NYDR régió fórum – IH egyeztetés	30
	Kimle	2022.11.04.	Projektötlet gyűjtés: közösségi szolgáltatás és gazdaságfejlesztés terén	15
	Göcsej-Zala mente LE	2022.11.15-16.	HFS elkészítését támogató, szakmai tanulmányút	20
	on-line-régiós	2022.11.28.	regiós on-line egyeztetés	20
	Kimle	2022.12.07.	Projekt ötlet gyűjtés és Tervezői	12

			koordináló csoportba belépés lehetőségének meghirdetése	
	on-line-országos fórum	2022.12.09.	LEADER programhoz kapcsolódó KAP beavatkozások	100
	Budapest	2022.12.14.	KAP konferencia és szakmai nap	100
	Dunaszeg	2023.03.12.	Helyi gazdaságélénkítés lehetőségei, márka, védjegy témakör	15
	Kimle	2023.06.23	Projektötlet gyűjtés eredményei	36
	Joglland (AT)	2023.06.26.	Külföldi jó gyakorlat helyi termék témakörben	18
Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Kimle	2022.12.15.	Tervező Koordináló Csoport megalakulása	11
	Kimle	2023.03.02	TKCS tagok projektötletek összesítése, rendszerezése	10
	Kimle	2023.03.30.	TKCS egyeztetés az IH által javasolt módosítások alapján HFS módosítás	10
	Kimle	2023.06.23.	2014-2020-as időszak eredményei és az új felhívások kapcsolata	11

A Tervezést Koordináló Csoport (TKCS) a HFS megalkotásának és elfogadásának *módszertanát* az alábbi fő pontokban határozta meg és követte:

- LEADER alapelvek érvényesülésének biztosítása
- Tervezést koordináló csoport alapításakor új térségi szereplők, fiatal bevonása
- Projektötlet gyűjtés word mellett on-line kérdőív formában
- Műhelymunka, fórum, beszélgetés tematikusan
- KAP ST beavatkozásai, más operatív programok forráslehetőségei, régiós egyeztetések
- Saját LEADER projektek, együttműködési lehetőségek

- TKCS javaslat tétel, elnökség a koncepció meghatározása, draft verzió elfogadása közgyűlési hatáskör, a HFS végleges változatának elfogadása elnökségre delegálva, későbbi esetleges HFS módosítás szintén elnökségi hatáskör
- Mindenki számára elérhető, nyitott

A TKCS csoport a beérkezett *projektötleteket* rendszerezte, feldolgozta, melynek eredménye:

- a kisebb, tematikus, irányított megbeszélések eredményesebbek voltak
- többen egyénileg, személyesen vagy telefonon mondták el fejlesztési elképzelésüket
- tanulmányút más térségbe rengeteg hozadékkal járt, kapcsolatok, jó gyakorlatok terén
- magasabb összegű támogatások igénye az elszabadult árak miatt
- fiatalok identitás erősítésének folytatása
- iskolák környezeti nevelésére hangsúly, natúrparki szemlélet folytatása
- védjegy, márka, térségi közös térkép, egy-egy díj (pl. „LEADER Egyesület által ajánlott vállalkozás”, példakép díj) erősítené a térséghez tartozás tudatát
- a vállalkozói szféra aktívabb lett a véleménynyilvánítás, a javaslattétel területén

9

A beérkezett projektötletek statisztikája, részletezése a [2. sz. mellékletben](#) található, a TKCS tagjait a [3. sz. melléklet](#) tartalmazza.

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosság száma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosság szám).

Települések: Ásványráró, Bezenye, Darnózseli, Dunakiliti, Dunaremete, Dunaszeg, Dunaszentpál, Dunasziget, Feketeerdő, Győrladamér, Győrújfalú, Győrzámoly, Halászi, Hegyeshalom, Hédervár, Jánossomorja, Károlyháza, Kimle, Kisbajcs, Kisbodak, Levél, Lébény, Lipót, Máriakálnok, Mecsér, Mosonszentmiklós, Mosonszolnok, Mosonudvar, Nagybjacs, Püski, Rajka, Újrónafő, Vámosszabadi, Várbalog, Vének

A Szigetköz - Mosoni-sík LEADER Egyesület tervezési területét képező *35 település* a Duna, a szlovák és az osztrák határ által körülhatárolt területen, a Szigetköz, Mosoni-sík valamint a Hanság tájegységeken helyezkedik el. A Győr – Moson - Sopron megyei helyi akciócsoport - 2022. január 1. adatokkal - 66 256 fő lakosa 950.24 km² területén él és a mosonmagyaróvári és győri kistérséghez tartozik. A kedvezményezett járásokról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint a térségben nem található komplex programmal fejlesztendő, fejlesztendő, és kedvezményezett járáshoz tartozó település.

Térségünk jól megközelíthető az itt áthaladó M1-es autópályának és a Budapest – Bécs – Pozsony vasútvonalnak köszönhetően. Ugyanakkor a községek belső és a településközi úthálózata rossz, ez negatívan befolyásolja az itt élők és az idelátogatók életminőségét.

A térségre nem az aprófalvas, hanem közepes méretű *településszerkezet* jellemző. 500 fő alatti település mindösszesen 5 db, az 500-1000 fő közötti 8 db, az 1000 - 3000 fő közötti település 15 db, 3000 fő feletti pedig 7 db. Az előző ciklushoz képest jelentősen nőtt a lakónépesség száma, továbbá egyes települések mérete, illetve a 3000 fő feletti települések száma.

A térség komplexitását egyrészt a földrajzi elhelyezkedése, a *koherens tájegység*hez tartozás biztosítja. A településeink közötti, évszázadokra visszanyúló szoros kapcsolatokat nagyban meghatározta viszonylagos zártságuk, valamint függőségük a térséget keresztülszelő folyóktól, a gyakori ár- és belvizektől. Szigetközben a Duna ágrendszer, a Mosoni-sík és a Hanság természeti értékei, sajátos növény-, állatvilága, jó termőképességű mezőgazdasági földek egyedülálló potenciált jelentenek településeinknek. Szigetköz alatt húzódik az ország, szinte egész Európa egyik legértékesebb édesvíz készlete. A páratlan természeti erőforrásaink gazdaságfejlesztése biztosít egységes irányvonalat az öko-, vízi-, kerékpáros-, lovas-, vadászati-, szakrális turizmusnak.

A térség alapvetően az országos és a NYD-i régió fejlettségéhez viszonyítva *gazdaságilag* fejlett, dinamikus növekvő. Meghatározó elsősorban a győri ipari park, majd Mosonmagyaróvár munkafelvévő képessége mellett Ausztria nagyfokú munkaerő elszívó ereje is. A térségben az aktív korú lakosságon belül az álláskeresők aránya 1 % alatti, a munkanélküliség nem meghatározó probléma. Településeink inkább munkaerő, szakember hiánnyal küzdenek. Azon településeink, ahol a beáramló külföldi tőke hangsúlyos, további munkalehetőséget tudnak adni és fejlődési lehetőségük is függetlenebb.

A térségi agráriumnak nagy hagyományai vannak a jó minőségű földeknek köszönhetően. Az agrárszektor helyzete a kormányzati támogatásoknak köszönhetően stabilizálódni és erősödni látszik a korábbi időszakhoz képest. A közösség és keresőképes minőségi fogyasztás területén egyre inkább előtérbe kerülnek a helyi, jó minőségű termékek. Többek között: méz, lekvár, sajt, pék-, és hentesáru, gyógy – és fűszernövények, zöldség, gyümölcs, mely a térségi márka, védjegy vagy hasonló ösztönzők kialakításában, fejlesztési szempontból kardinális lesz. Ehhez összehangolt marketing, a helyi termékek fejlesztése, helyi piacra juttatása nélkülözhetetlen. A szolgáltatási szektor több családnak nyújt megélhetést és segíti elő a vidék megtartó erejét.

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

A térségi együttműködések a földrajzi elhelyezkedés mellett a közös *társadalmi* jellemzők, a gazdag kulturális örökségünk alapozza meg. A néprajzi, nemzetiségi, történelmi, sport és kulturális hagyományokra épülő civil és egyházi élet a települések összetartó erejét erősítik, elősegítik az összefogást, az együtt gondolkodást.

A 2014-2020-as programozási időszakban az Egyesület saját projektjeivel kapcsolt össze vállalkozókat, civil szervezeteket, önkormányzatokat. Az itt élők identitástudatának erősítése a „Jártasság a térségben” hálózati programunkra épül. Több mint 10 általános iskola vezette be a helyi pedagógiai programjába az általunk készített térségi tananyagot, projektnapokat tartottunk számukra, társasjátékokat fejlesztettünk, vetélkedőket, tájsétákat szerveztünk. Hagyományos mesterséget űző mesterembereket vittünk az intézményekbe, helyi termék előállítók termékeit kóstoltattuk a diákokkal. Bevontuk a csallóközi magyar anyanyelvű iskolákat is a programokba, ezzel a nemzetközi együttműködések is elindultak. Natúrparki szemléletformáló rendezvényeket szerveztünk, önfenntartó mintakertet hoztunk létre, hungarikumok, meyerikumok megismertetésére tanulmányutakra mentünk, létrehoztuk és működtetjük a Szigetköz Tájegységi Értéktárat. Térségek közötti kapcsolataink erősödtek. Közös projektek születtek a Pannontáj-Sokoró, Göcsej-Zala mente, illetve a nyugat-dunántúli LEADER szervezetek térségeivel.

A 2014-2020 programozási ciklusban ugyanezen településekkel megkezdett fejlesztések és elért eredmények, együttműködések, hálózatok biztosítják a 2023-2027-es időszak sikerességét. A 35 település elegendő kritikus tömeget biztosít az emberi, pénzügyi és gazdasági erőforrások vonatkozásában egy életképes fejlesztési stratégia véghezviteléhez. Ezzel egyidejűleg elég kicsi ahhoz, hogy a helyi ötletek felszínre törjenek és a közös térségi identitás érvényesüljön. Az önkormányzatok tiszteletben tartva az egyenlő hozzáférés esélyét, agilisán szépítik településeiket, informálják közösségüket. A vállalkozásokat fejleszteni kell ahhoz, hogy a ne legyen hiányszakma térségben. A helyi, minőségi termékek felvevőpiaca a térség fizetőképes keresletében rendelkezésre áll, annak piacra jutását kell segíteni és a hozzáadott értékkel bíró, minőségi terméket kell megteremteni. Az iskolai együttműködések rendelkezésre állnak ahhoz, hogy a szakmatanulás előtt álló fiatalokat segítsük, a vállalkozói

réteggel kapcsolatba hozzuk. Minden projektgazda számára kötelező elvárás volt a szakma bemutatás a pályaválasztó iskolások részére. A turizmus fejlesztéséhez rendelkezésre áll a vonzerő, a vállalkozói réteg. Az országos átlaghoz képest kevés civil szervezet működik a térségben, azok működése és tevékenységei csak akkor lesz fenntartható, ha támogatjuk őket, mivel máshonnan nem jutnak forráshoz.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
LEADER Együtműködés - VP6-19.3.1-17 (VP „Jártasság a térségben” Térségi tananyag fejlesztés a Szigetköz – Mosoni-sík és a Pannontáj - Sokoró területén.	Szigetköz – Mosoni- sík LEADER Egyesület	5 295 354 Ft	Projekt megvalósult, lezárult. Fenntartása folytatódik. „Vizek hátán, szelek szárnyán térségi tudástár” elkészült. 13 iskola beépítette saját helyi pedagógiai programjába.
	Pannontáj-Sokoró Közhasznú Egyesület	4 980 242 Ft	Projekt megvalósult, lezárult. Fenntartása folytatódik. „Pannontáj-Sokoró Natúrpark Térségi tananyag” elkészült, több iskola alkalmazza programjában.
	Kimle Község Önkormányzata	1 420 684 Ft	Projekt megvalósult, lezárult. A beszerzett eszköz használatban van. Fenntartása folytatódik.

A projekt során mindkét térségben kidolgozásra került a térségi tananyag és annak bevezetésének módszertana. A projekt fő feladata, hogy a két térség általános iskolás korosztálya saját térségük megismerésével erősítsék identitásukat. A projekt lehetőséget teremt a két térség fiataljai számára saját és szomszédos térségük megismerésére, kapcsolatok építésére. A projekt innovativitása abban rejlik hogy a fiatalok az elsajátított honismereti tudás segítségével maguk válnak a hagyományok őrzőivé. A projektet folytatjuk.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
VP6-19.3.1-17 „Nyugat-dunántúli HACS Akadémia”: Nyugat-dunántúli régióban található LEADER csoportok munkaszervezeteinek LEADER szemléletük erősítése, képzettségi szintjüknek emelése	Zala Zöld Szíve Vidékfejlesztési Egyesület	1 716 785 Ft	Megvalósult, lezárult.
	Alpokalja-Fertőtáj Vidékfejlesztési Egyesület	1 112 130 Ft	Megvalósult, lezárult.
	Szigetköz – Mosoni- sík LEADER Egyesület	1 263 600 Ft	Megvalósult, lezárult.
	Őrség Határok Nélkül Egyesület	1 174 369 Ft	Megvalósult, lezárult.

Utiro Térségfejlesztő Egyesület	2 554 038 Ft	Megvalósult, lezárult.
„A Bakonyért” Vidékfejlesztési Akciócsoport Egyesület	2 520 000 Ft	Megvalósult, lezárult.

A projekt része volt 2 db LEADER nap 2 különböző térségben, mediátor-és kommunikációs képzés, prezentációs technikák elsajátítása, prezi képzés, kisfilm-és forgatókönyvíró nap, közös kiadvány és film a megvalósult fejlesztésekről, jó gyakorlatokról. A projektet folytatjuk.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítelt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
VP6-19.3.1-17 „Térségeket összekötő kézilabda fejlesztés”: Sportegyesületek együttműködése két térségben.	Szigetköz – Mosoni- sík LEADER Egyesület	1 890 000 Ft	Megvalósult, lezárult.
	Lébényi Kézilabda és Szabadidő Sportegyesület	8 142 920 Ft	Megvalósult, lezárult.
	Fertőszentmiklósi Kézilabda Club	8 128 904 Ft	Megvalósult, lezárult.

A projekt része volt térségek közötti tudásátadás és közös rendezvények megtartása a funkcionális edzéslehetőségek bővítése, jó gyakorlatok megismerése érdekében. Ezenkívül sportfelszerelést és kisbuszt szereztek be az egyesületek. A projektet folytatjuk.

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

A térségi összetartozást a HACS közvetlen kommunikációja adja. Az Egyesület és munkaszervezetének helyi jelenléte biztosítja a személyes tájékoztatást, tanácsadást, interaktív, nyílt kapcsolatot. Az elmúlt időszakban a megvalósult projektek minőségét nagyban befolyásolta a többszöri kommunikáció lehetősége, akár a közösen kidolgozott kérelem folyamata, a közös szakmai kirándulások alatti mély beszélgetések. Ez idő alatt a munkaszervezet megismerte a pályázót, fejlesztési elképzeléseit, azt kedvezőbb irányba terelte, vagy kiegészíthette innovatív elemekkel, fenntarthatóságát biztosabb alapokra helyezve. A pályázati sablonokkal szemben kidolgozottabb, később könnyebben megvalósítható tervek születtek. Az Egyesület saját projektjeivel kapcsolt össze vállalkozókat, civil szervezeteket, önkormányzatokat. Ehhez segítséget az iroda fenntartása, az e-mail-es levelezések, saját honlap (new.szms.hu) és a rendszeresen frissített facebook oldal nyújtott.

A munkaszervezet iroda (9181 Kimle Vízpart u. 6. Egyesület) száma 1 db, a LEADER Egyesület telephelyeként bejegyezve. Mérete 83,82 m2. A térség középontjában, Kimlén helyezkedik el, mely a térségből mindenhol könnyen, egyenlően közelíthető meg. Parkolási lehetőség adott, az önkormányzattól bérelt épület a Művelődési Ház szomszédságában helyezkedik el, így annak 30 férőhelyes parkoló kapacitását a hozzánk érkezők is

használhatják. Könnyű elérhetőség - akár személyesen, telefonon vagy e-mail-ben történő - hozzájárult ahhoz, hogy a HACS térségi jelenléte erős beágyazódottságot mutasson.

Az iroda felszereltsége: rendelkezik betörésvédelemmel (mozgásérzékelővel ellátott riasztórendszer), gázfűtés, vezetékes ivóvíz, csatorna. Helyiségek: 1 db kb. 8 férőhelyes tárgyaló, 1 db kisebb 4 férőhelyes tárgyaló, 1 db 3 íróasztalos munkaállomás, 1 db raktár, 1 db mosdó és teakonyha sarok. Az udvaron 1 db konténerház segíti az eszközök tárolását. Rendelkezésre álló tárgyi eszközök: 3 db laptop, 1 db nyomtató - scanner (színes, A/4, A/3), 1 db digitális fényképezőgép, 1 db kamera, 1 db etikett nyomtató (ZEBRA TLP 2844), 3 db mobiltelefon, 1 db dátumbélyegző, 1 db érkeztető-bélyegző, 2 db cégbélyegző, 1 db működési kifizetési kérelem elszámoláshoz használt bélyegző.

13

Nyitva tartás: hétfőtől csütörtökig 8-16 óra között, pénteken 8-fél 2 között.

Az iroda mellett 100 méterre található Művelődési Ház a nagyobb összjöveteleinknek ad otthont.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

Az elmúlt évekhez hasonlóan az esélyegyenlőség előmozdítását elsősorban az alábbi hátrányos helyzetű csoportoknál kívánjuk elérni: idős (65 év feletti), fiatal (25 év alatti), mozgáskorlátozott, fogyatékkal élő személyek, nemzetiségek (németek, horvátok) és a nők.

Térségünk lakossága nemre, életkorra, származásra, vallásra, társadalmi élethelyzetre tekintet nélkül jogosult igénybe venni a szociális szolgáltatásokat. Minden településünk rendelkezik elfogadott HEP-el. Nemzetiségi csoportjaink ápolják hagyományaikat, több óvoda, iskola német vagy horvát nyelvvvel ismerteti meg a gyerekeket, vannak települések, ahol a nemzetiségi önkormányzatok átvették az általános iskola működtetését is. Pályázati felhívásaink hagyományőrző és identitásnövelő rendezvények, táborok megvalósítását teszik lehetővé.

A tervezés során figyelmet fordítottunk az esélyegyenlőség érvényesítésére, a hátrányos helyzetű csoportok megszólítására. A tervezői csoport tagok és a helyi bíráló bizottság tagjai között is szerepel fiatal (40 év alatti) és nő is.

A pályázati kiírások mindenki számára nyitottak. Mindazon projekteknél, melyben hátrányos helyzetű személy kerül bevonásra, előnyt élvez a projektgazda. Viszont a csak hátrányos helyzetű csoportokra kiírt felhívásokat nem tartjuk életszerűnek.

Évek óta stratégiánk egyik vezérfonala a fiatalok helyi identitás erősítése. Az erre irányuló programjainkat (térégi tananyag fejlesztés, projektnapok, eszközfejlesztés) a stratégia tervezéskor beérkezett visszajelzések alapján az idős generáció bevonásával is összekapcsoljuk.

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint a térségben nem található komplex programmal fejlesztendő, és kedvezményezett járáshoz tartozó település.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A stratégia támogatja a természeti értékek, biológiai sokféleség megőrzését többek között az első intézkedés megvalósulásával. Itt természeti értéket bemutató közösségi tereket fejlesztünk, információs és útbaigazító táblák, tanösvények, tematikus utak segítik azok megismerését. A környezeti fenntarthatóságot biztosítja:

- környezeti szemléletformáló programok, tevékenységek
- megújuló energia hasznosításának erősítése
- generációk közötti tudásátadás

A fiatalok környezettudatosságának, szemléletformálásnak elősegítése egyrészt a projektnapok megtartásával, másrészt a térségi tananyag elsajátításával valósulhat meg. A közösségi kert, tankert hálózat, „végy egyet, tégy egyet” növénycsere pontok hozzásegítik a lakosokat a vidéki élet értékeinek megtartásához. A mozgással az iskolába, lábbusz program az autóhasználat csökkentését eredményezi, a szigetközi utak reggeli és délutáni csúcsforgalmát mentesíti. A környezeti fenntarthatóság további támogatása a vállalkozások, önkormányzatok kiegészítő fejlesztése során a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésén keresztül valósulhat meg. Egy átfogó térségi térkép működtetése nemcsak a települések turisztikai vonzerejét erősíti, hanem bemutatják környezetünk értékeit is. Gazdaságfejlesztésnél kapcsolódunk a szelíd gazdaságfejlesztés elvéhez: a táj és a benne élő ember a megfelelő gazdasági-társadalmi-ökológiai rendszerben. Tájegységi értéktár működtetésével a települések felismerik saját, egyedi értékeiket, készek bemutatni egymásnak, a tágabb környezetüknek. A települési, illetve tájképi látványt zavaró, illegális személtlerakók tűnhetnek el szemétszedési akciók során. A HACS működési területét lefedő, a fenntartható energiastratégiával és energiaellátással kapcsolatos terv kidolgozása más OP keretei között valósulhat meg.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

- Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

A 2014-2020-as időszakban megjelent pályázati felhívásokat és eredményeit az alábbi táblázat foglalja össze:

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Természeti, kulturális, történelmi, épített örökségünket fenntartó, elérhetőségét javító és az identitástudatot növelő kezdeményezések támogatása	VP6-19.2.1.-81-1-17	82	73	267 000 000	320 248 739

Helyi civil szervezetek fejlesztése	VP6-19.2.1.-81-2-17	32	30	37 000 000	42 334 559
A vidéki szellemi és közösségi élet fejlesztését, ismeretanyag átadását szolgáló programok, közösségi kezdeményezések	VP6-19.2.1.-81-3-17	12	10	3 408 843	4 090 612
Helyi vállalkozások fejlesztése, minőségi termékkínálat biztosítása	VP6-19.2.1.-81-5-17	73	58	289 434 840	334 576 477
Turisztikai szolgáltatások és együttműködések fejlesztése	VP6-19.2.1.-81-6-17	25	13	55 581 824	66 698 189
Összesen:		224	184	652 425 507	767 948 576

Összességében elmondhatjuk, hogy az intézkedések tervezése sikeres volt. A 2017-es, 2018-as nyitástól kezdve végig ezekre a kiírásokra tudtak támogatási kérelmet benyújtani a térségi szereplők. Nagy volumenű módosításokat nem kellett eszközölni. A központi kiírások igénybe vételét a döntéshozó testület és a tagság nem látta indokoltnak. Évek során, ami nehézséget okozott, az a forrás tervezés pontos menete és az allokált források nagysága volt. A kezdeti forrás elvonással egy tervezett felhívás nem jelent meg: Csodák kertje, a környezettudatosság erősítése, hátrányos helyzetű csoportok lehetőségeinek kiterjesztése. Későbbi forrás korrekcióval lehetőség adódott, hogy az önkormányzatok és a vállalkozások magasabb támogatási összegre pályázzanak, illetve 2 alkalommal is részesülhessenek támogatásban.

A COVID járvány hatása több hullámot hozott az igénylés intenzitásában. Több visszavonás, támogatástól elállás és a rengeteg módosítás vezethető vissza ennek okára.

Egy kérelem életútja és az ügyintézés az előző ciklushoz képest zökkenőmentesebb volt, de a kisértékű projektek még mindig nem kaptak velük összhangban álló eljárásrendet. Ez visszatükröződött a program/soft típusú felhívásunknál. A maximális 500 000 Ft támogatás ugyanannyi adminisztrációt követelt a pályázótól. A tételes költségelszámolás nehézkessé tette a rendezvények megvalósítását. A 10 megvalósított rendezvény támogatása a teljes forráskeretnek nem tette ki az 1 százalékát. Így ezt a felhívást külön nem hirdetnénk meg a jövőben, inkább beolvastva jelenne meg a közösségi szolgáltatásoknál.

Az 1. számú felhívásunk elsősorban önkormányzatoknak szólt, településkép, életminőség fejlesztésre vonatkozóan. Tevékenységek meghatározása sokrétű, a pályázó szervezetek megtalálták benne azt, amire igényük volt, így a 2023-2027-es időszakban az intézkedést folytatni kívánjuk.

Civil szervezetek fejlesztésére kiírt felhívásunk eszközbeszerzésre és kiadvány készítésre irányult. Jó kezdeményezésnek bizonyult, hogy ezek a szervezetek az önkormányzatoktól elkülönített kerettel gazdálkodhattak, az önkormányzatokkal nem kellett versenyezniük. A 2 millió forint támogatás elegendő és előfinanszírozható volt számukra. Visszavonás, támogatástól elállás minimális volt. Amennyiben lehetőség lenne a következő ciklusban szintén külön kerettel intézkedést indítani részükre, folytatnánk ezt a kiírást.

A mikrovállalkozások fejlesztésére kiírt pályázatunk sikeresen zárult. Elsősorban kisiparosok, helyi termék előállítók jutottak támogatáshoz. A teljes keret 52%-át fordítottuk gazdaság fejlesztésre. A következő ciklusban az 5. és 6. számú felhívást érdemes lenne együtt meghirdetni, de figyelni kell arra, hogy önkormányzatok is igénybe tudjanak

venni támogatást. 2 önkormányzat pályázott turisztikai irányú fejlesztésre, illetve a településüzemeltetési kft-k szintén aktívak voltak.

Az innovatív megoldásokat szerepeltettük a kiírásokban. Volt ahol alapkövetelményként, volt ahol többletpontot ért. Azonban a következő időszakban felül kell vizsgálni annak mérhetőségét. Az ügyfél számára újszerű megoldás alapelvárás volt a mikrovállalkozásoknál, ami dokumentálható, viszont ha a település szempontjából újszerű, innovatív megoldást vállalta a projektgazda, a jegyzővel történő igazolás már a hatáskörre tekintettel, nehézkes.

Stratégiánk egyik fő irányvonala a fiatalok helyi identitás erősítése. Ezt a célt folyamatosan követve pályáztunk más forrásokra. PI: LEADER Együttműködés, Hungarikum, NEA, MFP. Projektnapjaink, elkészült kiadványaink, társasjátékok, beszerzett eszközök hozzájárultak elképzeléseink megvalósításához.

Szigetköz Natúrpark tevékenységében aktív szerepet vállaltunk. Öfenntartó mintakertet hoztunk létre, szolárhajót, mikrobuszt szereztünk be, szemléletformáló programokat valósítottunk meg.

A részletes eredménymutatók a 4. sz. mellékletben található.

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
-					

- Eredménytelen intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Csodák kertje, a környezettudatosság erősítése, hátrányos helyzetű csoportok lehetőségeinek kiterjesztése	Kódszámot nem kapott, nem jelent meg, csak stratégiában szerepelt	0	0		0

2016. II. félévi forrásdetermináció miatt a felhívás nem jelent meg.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatók olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

18

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

A Győr- Moson-Sopron Vármegyei Integrált Program támogatást biztosít a települések számára belterületi utak fejlesztésére, önkormányzati épületek energetikai korszerűsítésére, gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztésre, helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésre, helyi gazdaság fejlesztésre, helyi és térségi turizmus fejlesztésre. Az átfedéseknél projektszintű lehatárolásokat alkalmazunk.

A 23-27-es időszak tervezésekor a helyzetfeltárás, a SWOT analízis és az elért eredmények elemzése széleskörű feltárást biztosított, azonban egyesületünk stratégiáját a rendelkezésre álló forráshoz kell igazítani. Számos felmerült problémával a forráskeret miatt nem áll módunkban foglalkozni. A műhelymunkák egyik eredménye, hogy átbeszéltük melyek azok a megkezdett jól működő sikeres intézkedéseink, melyet mindenképp folytatni szükséges. Továbbá melyek azok a lehetőségek, megoldandó problémák, amelyek a térségi szereplőit a KAP vagy más operatív program intézkedései jelentősebb forráshoz juttathatnak, mi pedig tanácsadással segítjük őket mindebben.

A jövedelemtermelő intézkedéseink közül a *Turisztikai szolgáltatások és együttműködések fejlesztése és a Helyi vállalkozások fejlesztése* területeket sikerességük és szükségességük miatt folytatni kívánjuk összevonva egy intézkedésbe. Figyelembe vettük azt a tényt, hogy a nem mezőgazdasági vállalkozók, kisiparosok, induló és a nem induló vállalkozói kör nagyon sok támogatási körből kiszorul vagy lecsúszik a tartalmi értékelésnél. Elsődleges célunk

egyrészt olyan vállalkozások, önkormányzatok turisztikai elképzeléseinek támogatása, akik már eddig is ezen a területen tevékenykedtek. Az ő erősebb, összehangolt megjelenésükre van a térségnek szüksége. Másrészt azon vállalkozások vagy magánszemélyek támogatása, akik hozzásegítik a szakemberhiány leküzdését a térségben. Az iskolai együttműködések során megfogalmazott igény a szakmatanulás elősegítése, ezért az intézkedésekbe jogosultsági kritériumként fogalmazzuk meg a velük való együtt gondolkodást. Intézkedésünk kiegészítő jelleggel kapcsolódik a TOP_PLUSZ-1.1.1-21 Helyi gazdaságfejlesztés, TOP_PLUSZ-1.1.3-21 Helyi és térségi turizmusfejlesztés, MFP A kistélepülési üzletek működési támogatása, Magyar Falu vállalkozás-újraindítási Program intézkedésekhez. A GINOP Plusz vállalkozók számára kiírt pályázatait a nyitás után 8-10 perc után felfüggesztésre kerülnek túligénylés miatt, az esetlegesen sikeresen benyújtott kérelmek pedig sokszor a tartalmi értékelésnél rangsorolódnak hátrébb a kedvező gazdaságföldrajzi adottságok miatt.

19

A nem jövedelemtermelő intézkedés során elsősorban a településkép és életminőség fejlesztését kívánjuk támogatni, amelyek hálózati jelleggel, együttműködéssel valósulnak meg, és a hosszú távú fenntarthatóságot erősítik. Civil szervezetek működésére a NEA - Civil szervezetek számára kiírt támogatások jelentik szinte az egyetlen lehetőséget fejlődésre, fennmaradásra. Az önkormányzatok csekély összeggel tudnak hozzájárulni működésükhöz. Az önkormányzatok a TOP PLUSZ, MFP és VP központi kiírásaira tudnak kérelmet benyújtani. Kiegészítő jelleggel kapcsolódunk a TOP_PLUSZ-1.1.2-21 A 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése, TOP_PLUSZ-1.2.1-21 Élhető települések, TOP_PLUSZ-2.1.1-21 Önkormányzati épületek energetikai fejlesztése, TOP_PLUSZ-2.1.2-21 Fenntartható energiahatékonyság, TOP_PLUSZ-3.3.2-21 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése, MFP Iskolaépület felújítása, Járdáépítés felújítás, Kommunális eszköz beszerzés, Temető infrastrukturális fejlesztése, Orvosi szolgálati lakás fejlesztése intézkedésekhez. TOP kedvező lehetőségeket ad az önkormányzatok részére, de elsősorban közigazgatási jellegű projektek megvalósítására vonatkozik. LEADER forrásból így nem adunk támogatást orvosi rendelő, oktatási intézmény épületének felújítására, út, járda építésére. A megújuló energia fejlesztés inkább kiegészítő tevékenységként kap támogatást LEADER-ből.

LEADER programhoz kapcsolódó KAP beavatkozások: együttműködés alapú támogatások, termelői szervezetek támogatása, támogatás új OEM/OFJ/FJ/HKT létrehozására az EU-s minőségrendszerek keretében, együttműködések már létező nemzeti minőségrendszer vagy uniós minőségrendszerben bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén, minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás, minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása, REL, együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért, EIP, együttműködés a térségi aktív és ökoturisztikai fejlesztésért, együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért, Okos Falu.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

Térszerkezeti adottságok

A térség 35 települése a Győr-Moson-Sopron megyehatárt át nem lépve, a mosonmagyaróvári és győri kistérséghez tartozik. A Duna, a szlovák és az osztrák határ által körülhatárolt területen, a Szigetköz, Mosoni-sík valamint a Hanság tájegységeken helyezkedik el. A HACS 66 256 fő lakosa 950.24 km² területén él. Térségünk jól megközelíthető az itt áthaladó M1-es autópályának és a Budapest-Bécs-Pozsony vasútvonalnak köszönhetően. Ugyanakkor a településeket összekötő állami tulajdonban lévő közúthálózat minősége rossz, elhasználódott, a kerékpárhálózat hiányos, ami negatívan befolyásolja az itt élők és az idelátogatók életminőségét. Ez sok esetben gátolja a térség fejlődését, az autópályától messzebb eső falvakba nem települnek le a vállalkozások, nem teremtenek új munkahelyeket.

Településközi kapcsolatokban Győr és Mosonmagyaróvár központi szerepkörrel rendelkezik. A kiépített buszjáratokkal könnyen megközelíthető a győri ipari park, külön buszjáratok indulnak a jánossomorjai és

mosonszolnoki ipari parkba, továbbá Mosonmagyaróvár és Ausztria közelsége szintén hatalmas munkaerő felvevő képességgel bír, aminek köszönhető a térség munkaerő és szakember hiánya.

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint a térség nem tartozik komplex programmal fejlesztendő, fejlesztendő, és kedvezményezett járáshoz.

Térségünkre a közepes méretű településszerkezet jellemző. 500 fő alatti település mindösszesen 5 db, az 500-1000 fő közötti 8 db, az 1000 - 3000 fő közötti település 15 db, 3000 fő feletti pedig 7 db. Két városunk van, Jánossomorja és Lébény, melyek lakosság száma egyik esetben sem haladja meg a 10 000 főt. [5. sz. melléklet](#) mutatja a térség működési területének településeit és lakosság számát. *Jánossomorja és Lébény* városok a mikrotérségükben központi szerepkörrel bírnak. Folyamatosan fejlődik az ipari parkjuk, ahova naponta több százan járnak dolgozni a környező falvakból. Azon településeink ahol a külföldi tőke beáramlása hangsúlyos, jelentősebb munkaerő felvevő helynek számítanak, illetve fejlődésükben visszatükröződik (Mosonszolnok, Dunakiliti, Győrlehel, Lébény, Jánossomorja, Hegyeshalom).

Szlovákia melletti határtelepüléseinken - Rajka, Bezenye, Dunakiliti -, illetve a határhoz közel elhelyezkedő községekben egyre nagyobb számmal kívánnak letelepedni Szlovákiából. Ez mellett a Magyarország keleti részéből érkező átköltözők is a települések növekvő lélekszámát okozzák. Győr környékén megfigyelhető szuburbanizációs jelenségek Alsó-Szigetköz településeinek mindennapi problémájává vált (1041.sz. út túlszűfoltossága, víz-, szennyvízhálózat alultervezettség, társadalmi változások). Az ehhez szükséges infrastruktúra, intézményi háttér, közszolgáltatások folyamatos fejlesztést követelnek.

Környezeti adottságok

A Község területének egy részét a 9157 ha-os *Szigetközi Tájvédelmi Körzet*, illetve a Natura 2000 minősítés alá tartozó területek alkotják. 2018-ban *Szigetköz natúrparki címbirtokosságot* kapott.

Hazánk legnagyobb szigete a 375 km²-es Szigetköz, a Duna és a Mosoni-Duna által határolt tájegység. A hajdani vízi világ maradványa, sajátos és rendkívül gazdag növény- és állattársulások élettere, ami sok ritka fajt (kosborfélék, fűz-nyár ligeterdők, maradványerdők, fekete gólya, nagy kócsag, szürke gém, hamvas réti héja, szivárványos pisztráng, csíkhal, vörös hasú unka...) megőrzött. A Mosoni-sík a Duna hordalékkúpján alakult ki. Magasabban fekszik, mint a Szigetköz, nyugati területén folyik a Lajta. Alapvető talaja a mészlepedékes csernozjom. E terület a túzok kedvelt élőhelye.

A *Fertő-Hanság Nemzeti Park* része Lébény, Mosonszentmiklós, Jánossomorja települések külterülete. A Hanság mocsár- és lápvilága egyedülálló növény, állattani, tájképi érték (tavaszi hérics, kúszó zeller, réti palástfű, lápi hízóka, halvány ujjaskosbor, méhbangó, parlagi vipera, erdei fülesbagoly, kabasólyom). Az 1300 ha-on számos védett állatfaj él, a tőzeggyon egyedi jelleget kölcsönöz a térségnek. A védett természeti területek elhelyezkedését a [6. sz. melléklet](#) mutatja.

A páratlan természeti erőforrásaink gazdaságfejlesztése biztosít egységes irányvonalat az öko-, vízi-, kerékpáros-, lovas-, vadászati-, szakrális turizmusnak.

A kistérség vízbőségét a *Duna* és mellékfolyói biztosítják. A Duna 1992-es elterelése után a főágába az eredeti vízhozam 10-20%-a érkezett. Az elterelés nemcsak a főágot és annak közvetlen parti sávját, hanem az ártér mellékágrendszerének területét és a gátakon kívüli mentett oldalt is jelentős mértékben károsította. A Szigetközben a dunakiliti, majd az ásványrári fenékküszöb megépítésével a legnagyobb vizes élőhely-rehabilitáció indult. A fenékküszöbök és a hallépcső létrejöttével az ágrendszer vízszintje megemelkedett és ökológiai céloknak is megfelelően üzemel. Ez nemcsak a természeti értékeink megőrzésében segít, hanem az ideérkező turisták visszacsalogatásában is hatalmas szerepet jelent. A morotvatavak közül legnagyobb a lipóti Holt-Duna és dunaszegi Morotva-tó, a mesterséges tavak közül a hegyeshalmi kavicsbánya. A térség felértékelődő természeti kincse a Duna hordalékkúpjában található az ország, egyben Közép-Európa egyik legnagyobb *ivóvízbázisa*, mely kiemelkedően fontos természeti erőforrás. Ez mellett a *termálvíz* kincsünk is jelentős, hasznosítását Lipóton a termálfürdőben és a futballpálya fűtésében láthatjuk. Számos falusi szálláshely épült a fürdő szolgáltatásaira. Mosonmagyaróváron

üzemel még termálfürdő, ami a vízi és aktív turizmus fejlődésének alappillére, azonban a településeinknek hatalmas tőke kellene újabb kutak létesítéséhez, további hasznosításhoz. LEADER forrásból a turisztikai szolgáltatók, meglévő szálláshelyek szolgáltatásfejlesztését tudjuk segíteni.

Térségünk éghajlata kontinentális, atlanti hatásokkal. Az évi középhőmérséklet 9-11 °C. A csapadék éves átlaga 540 mm. Magyarország legszelesebb vidéke, a szélcsendes napok száma 15-20 körül van. A szél megújuló energiaforrásként hasznosítása Levél, Mosonszolnok, Jánossomorja, Mecsér településeken látható.

Kulturális erőforrások

A térség gazdag kulturális örökségben. Kiemelt jelentőségű építészeti érték található Héderváron, a 3 megyére épült 3 tornyú kastély a 8 ha-os angolparkjával. Itt láthatjuk a Kont emlékhelyet és a 700 éves Árpád fát, amihez anno még Árpád vezér a lovát kötötte. Szintén a Héderváry családhoz köthető a lébényi apátsági román kori templom, ami a hivatalos Szent Jakab zarándokút magyarországi utolsó megállóhelye. Ásványráló híres kálváriája az EuroVelo kerékpárút mentén könnyen megtalálható. Jelentős gazdasági lehetőséget hordoz a római limes mellett és a Mosoni-Duna kanyarulatában elhelyezkedő település, Kimle. Néprajzi szempontból az itt élő nemzetiségek (németek, horvátok) saját nyelvi-kulturális műveltségükkel, hagyományaikkal gazdagítják a térség néprajzi, népművészeti örökségét. Jelentős német nemzetiség él Levélen, Jánossomorján, Hegyeshalomban, Rajkán is. Horvát nemzetiség Kimle mellett Bezenye településeken aktív. Máriakálnok híres búcsújáráshely. A *megyerikumok* a www.megyerikum.hu oldalon kerülnek bemutatásra. Tájegységi értéktárba felvett értékek a szigetkoz-naturpark.hu oldalon láthatók.

Ugyanakkor az is elmondható, hogy nagyobb nemzetközi jelentőségű műemlék nemigen található a térségben, a meglévő műemlékeinkről is kevés az idegen nyelvű tájékoztató. Nagyobb attrakciókban nem bővelkedünk, nem vagyunk híres borvidék, nincs hegy, vár, barlang. Meglévő kastélyaink idegen tulajdonban vannak. A térségnek 2 nagyobb kiemelt turisztikai eseménye a mecséri ladikos fesztivál és a dunaszegi gulyahajtás. Ez mellett a legtöbb település kisebb, de visszatérő hagyományos rendezvényt tudhat magáénak (pl. halászléfőző verseny, sárkányhajó-, káposzta-, csiripiszli fesztivál).

A társadalom állapota

Demográfia

A Szigetköz – Mosoni-sík helyi akciócsoport 35 településén - 2022. január 1-ei adatok alapján – 66 256 lakos él. Ebből a legtöbben, 6678-an Rajkán, megelőzve a városi rangú 6125 fős Jánossomorját, míg a legkisebb településen, Véneken mindössze 216 fő él. A térségre a közepes településnagyság jellemző, túlnyomó többségben vannak az 1000 és a 3000 lakos közötti települések.

A térségben a 0-14 éves korú gyermekek aránya nőtt az elmúlt 10 évben. A 65 évnél fiatalabb felnőtt lakosság és a 65 évnél idősebb lakosság száma minimális növekedést mutat. A természetes szaporodás és fogyást vizsgálva (élve születés és halálozás különbözete 1000 lakosra) minimálisan csökkent a fogyás mértéke. Az utóbbi 10 évben a térség összesített lakossága rohamosan, több mint 12 000 fővel nőtt. Ez leginkább annak köszönhető, hogy Győről az utóbbi években nagyon sokan költöztek Alsó – Szigetközbe, ami azt eredményezte, hogy néhány falu szinte egybeépült, a közigazgatási határokat látszatra eltörölve. A munkalehetőség reményében az ország keleti részéből való áttelepülés is jelentős. A rajkai lakosságszám ugrásszerű növekedése a Szlovákiából beköltözőknek köszönhető. A migráció társadalmi, gazdasági, természeti, közbiztonsági hatásaival a közösségnek folyamatosan számolni kell.

Humán közszolgáltatás

Az önkormányzatok kötelező feladatai között szereplő infrastrukturális szolgáltatások - a helyi hulladékgazdálkodás, szennyvízkezelés, energiaellátás biztosítása, a tulajdonukban lévő utak, terek karbantartása - gazdaság letelepítő tényező mellett a lakosság kényelmét, mindennapi életét is szolgálják. A Vidékfejlesztési Program, TOP és Magyar Falu Program adta lehetőségek segítik a települések fejlődését. Terek, járdák, külterületi utak újultak meg, közterek rendbetételére karbantartási eszközöket vásároltak, kamera rendszereket építettek ki, egységes utcatáblákat

helyeztek el, épületek újultak meg. Ugyanakkor belső és külső migrációs folyamatokat a települések nem tudják azonos ütemben követni. A szuburbanizáció nemcsak a közbiztonság romlását eredményezte, hanem magával hozta a víz és csatornahálózat elégtelen ellátását is. Az egymásba érő telkek kialakítását nem követte a vezetékek fejlesztése, aminek következménye lett, hogy a szennyvíz elvezetése sok helyen túlterhelt. A közutak és járdák kiépíthetetlenek, vagy a teherforgalom miatt tönkrementek. Közmű ellátottságot a [7. sz. melléklet](#) ábrája mutatja.

A takarékszövetkezetek átalakítása nehézséget hozott a lakosságnak. A kihelyezett bankautomatákat leszerelték a gazdaságtalan működtetésre hivatkozva, így a helyben történő készpénz felvétele sok helyen megszűnt. Ennek orvoslására mozgó bankautomata buszok megrendelésével próbálták a településvezetők válaszolni.

A Kormányhivatalok által működtetett mobilizált kormányablakok busz formájában jutnak el a lakossághoz.

Kormányzati támogatásoknak köszönhetően egyre több gyereket tudnak bölcsődében elhelyezni, az óvodai férőhelyek kihasználtsága a maximumon van. Az általános iskolai tanulók száma 3960. A gyerekszületések fogyatkozó tendenciája és a szabad iskolaválasztással járó folyamatok (mosonmagyaróvári, győri iskola előnyben részesítése) a kisiskolák létjogosultságát kérdőjelezi meg. Míg a települések életében egyik legnagyobb szerepet a tanintézmények játszották egykor, ma már iskoláink legnagyobb hányadánál nem az önkormányzat, hanem a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) a fenntartó. Több iskolánál a nemzetiségi önkormányzat átvette az iskola fenntartását, például Kimlén és Rajkán. Az iskolákban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése és oktatása, a fogyatékosság típusához és fokához igazodó fejlesztő program szerinti tanítása integrálva történik. A térségben a hátrányos helyzetű kiskorú gyermekek száma növekedést mutat. Ezek a gyerekek egyrészt a segédmunkából élő, alacsony végzettségű szülők családjából kerülnek ki, másrészt viszont a kifejezetten jó jövedelmi viszonyok között élő családokból. Az utóbbiakra inkább a hosszú egyedüllétből adódó problémák jönnek elő: csellengés, céltalan szabadidő, vandalizmus, drog. Az oktatási intézményeknek egymással körzeti versenyeken és diákolimpián van lehetőségük találkozni. Az óvodai és iskolai intézmények egymás közötti kapcsolatát és jó gyakorlatok megismerését segítette az egyesület által bevezetett térségi tananyag és a minden évben meghirdetésre kerülő Anyák napi rajz- és verspályázat. A szlovák határ túloldalán élő magyarok települések szintén csatlakoztak kezdeményezésünkhöz. Kimle és Bős között közös értékkönyv is született. A továbbtanulás előtt álló általános iskolás diákok pályaválasztását segítette a LEADER programban támogatást igénylő vállalkozók szakmabemutatói.

A határ közelsége miatt több település tart fent külföldi testvértelepüléssel kapcsolatot.

A szociális ellátórendszerek kihasználtsága meghaladja a 100%-ot. Kistérségi Egyesített Szociális Intézményen, valamint a Kistérségi Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgáltató Központon keresztül a következő szolgáltatások elérhetőek, illetve biztosítottak a települések lakói számára: fogyatékkal élők nappali ellátása, étkeztetés, idősek nappali ellátása, házi segítségnyújtás, hajléktalanok nappali és átmeneti ellátása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, gyermekjóléti szolgálat, gyermekek átmeneti elhelyezése. A mosonmagyaróvári járásban működik az Egészségfejlesztési Iroda (EFI), mely programokat, vizsgálatokat szervez. A térség 35 településéből 15 településen nincs állandó háziorvosi ellátás. Abban a községben ahol van háziorvos, ott patika is megtalálható. A lakosság számára nagy segítséget jelent az önkormányzatok tulajdonában lévő falubuszok, mellyel az idős betegeket tudják eljuttatni az orvoshoz. A védőnői szolgálat is azokon a településeken van, ahol rendszeres háziorvosi szolgálat működik. A kisebb településeknél egy védőnő lát el több községet egyszerre. Azokon a településeken, ahol adókból származó bevétel magasabb, ott könnyebben újítanak fel egy orvosi rendelőt. A legtöbb önkormányzatnál mindezt pályázati pénzből tudják megvalósítani. Térségünk egészségi állapotát kedvezően befolyásolja az aktív korú lakosság körében az előnyös foglalkoztatás, a jó minőségű lakhatási körülmények és remélhetőleg a mozgásos tevékenységet jelentő falusi életmód.

Jövedelmi viszonyok tekintetében a térségben a 100 lakosra jutó adófizetők száma a megyei és országos szintet is jóval meghaladja. Az értékeket torzítja, hogy a térség lakosságának jelentős része Ausztriában dolgozik, és ott is fizet adót (bejelentett kereset sokszor nem egyezik meg a tényleges jövedelemmel). Az egy lakosra jutó nettó jövedelem az országos értéket meghaladja, a megyei szinthez közel hasonló. A rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkezők aránya is 3% ponttal alacsonyabb, mint a megyei vagy országos szint. A munkanélküli lakosság közül a nő a több. A kedvező jövedelmi viszonyokat tükrözi, hogy gyakran találunk olyan háztartást térségünkben,

ahol 2 db személygépkocsi is szolgálja a családot. Ebben az ingázók nagy szerepet játszanak. Ingázók aránya a lakosságban [8. sz. melléklet](#).

A városból vidékre költözők között jelentős számú a jómódú, magasabb társadalmi státuszú család. Ők már nem a hagyományos vidéki életformát részesítik előnyben, háztáji gazdálkodást nem folytatnak, ugyanakkor felvevő piacát jelentik a jó minőségű, hozzáadott értékkel bíró kézműves, helyi termékeknek.

Lakhatás A Kormány családpolitikai intézkedéseinek és a Magyar Falu Program támogatásainak köszönhetően az új lakások számában növekedést tapasztaltunk az előző programozási időszakban. A vidéki életkörülmények javulása mellett a települések önkormányzatai is a helyben maradási ösztönző telekkialakításokkal próbálják a helyi fiatalok lakhatását segíteni. Településeink zsúfolódtak, a rendezési tervek módosítása a lakóövezetek kialakítására irányultak. 2022. második felétől azonban az orosz-ukrán háború, továbbá a begyűrűző gazdasági válság az építkezések visszaesését hozta. A szlovák határ menti települések Rajka, Vámoszabadi, Győrzámoly ez alól kivételt képeznek, mivel ezekben a falvakban duplájára duzzadt az építkezők száma. Egyre többen próbálnak a térségünkben letelepedni, a külföldre vándorlások miatt folyamatosan felszabaduló munkahelyek, a magasabb jövedelmek miatt. A letelepedés nem mindig tartós, mert a megélhetés (szolgáltatások) és az albérleti árak az osztrák fizetésekhez vannak szabva.

A változó gazdasági feltételek, modernizációs folyamatok, a munkahelyhez alkalmazkodás a családok életmódjában is változást hozott. A férfiak mellett a nők is sokszor ingáznak. A nők gyermekvállalás utáni munkába való visszatérése nehezebben megoldott, ez látszik a regisztrált munkanélküliek magasabb női arányában. Olyan gazdasági feltételeket kellene teremteni számukra, akár egy jó pályázati lehetőséggel, hogy alternatív megélhetési lehetőséget találjanak maguknak, ne szoruljanak rá a külföldi munkavállalásra.

Közösségek állapota

A néprajzi, nemzetiségi, történelmi és kulturális, sport hagyományok megőrzését számos civil szervezet tekinti feladatának. Az országos és megyei átlaghoz képest számuk kevesebb.

Többségük kulturális egyesület, sportegyesület, önkéntes tűzoltó egyesület, polgárőr egyesület helyi szervezetei, de jelentős a nyugdíjasklubok és művészeti csoportok száma is. A civil szerveződések életben tartásához, aktivitásához legtöbbször egy olyan ember, vezető kitartására, elhivatottságára van szükség, aki az alvó lakosságot, a csak aludni hazajáró munkást és a fiatalot is képes bevonni a közösségi életbe, fenntartja a motivációt a kamasz gyerekekben is. Figyelnünk kell fejlődési lehetőségeikre, a közösségi összetartó erő. A civil szervezeteknél a forráshiány gyakran szab gátat a hozzáadott értékű fejlesztéseiknek. A sokszínű szakmai irányultságú szerveződések területi hatókörüknek és szakmai hozzáértésüknek köszönhetően az általánosságban vett térségi aktivitás erősítésén túl a speciális hálózatoknak is meghatározó szereplőivé, bázispontjaivá válhatnak. Civil szervezeteinkről részletesen a [9. sz. mellékletben](#) írunk.

A gazdaság helyzete

A térség alapvetően az országos és a NYD-i régió fejlettségéhez viszonyítva gazdaságilag fejlett, dinamikus növekvő. Ugyanakkor a települések között megfigyelhető az eltérő fejlettség és dinamika, melyet a tradicionális és újonnan kialakuló gazdasági kapcsolatrendszerek is befolyásolnak. A fejlettebb mikrorégiókban a külföldi tőke beáramlása meghatározó, ezen vállalkozások jelentős része a gépjármű-, elektronika-, könnyűipar beszállítójaként működik. A gazdasági központok, ipari parkok innovatív, inkubációs, termelékenységnövelő komplex szolgáltatásai figyelhetőek meg Győr, Mosonmagyaróvár, Rajka, Dunakiliti, Mosonszolnok, Lébény, Jánossomorja, Győrladamér településeken. A fő foglalkoztatókhoz (AUDI, BOS, SMR, TRANSDANUBIA, Dr. Oetker, PEZ, Ed.HAAS Hungaria Kft, AMB, HIPPI, VERITAS, LEIER) gyűjtőbuszok szállítják a környező falvakból a munkaerőt. Ezekhez a betanított munkákhoz szakképesítés nem szükséges, legtöbb helyen a 8 általános iskolai végzettség elegendő. A másik oldalon jellemző a mikro-, kisvállalkozás, mely nem megfelelő tőkeerőséggel és foglalkoztatási potenciállal bír. A mikro- és kisvállalkozások tekintetében hátráltató tényező a forgótőke hiánya és a győri felvevő piacon kialakult verseny, ahol a kisebb termelési kapacitású vállalkozók nincsenek előnyös versenypozícióban. A győri ipari park munkafelvevő képessége mellett Ausztria munkaerő elszívó erejére vezethető vissza a térség szakember hiánya.

Településeink inkább munkaerő, szakember hiánnyal küzdenek. Az alábbi szakmákban van szakemberhiány a térségben: ács, eladó, gépi forgácsoló, hegesztő, ipari gépész, járműipari fémalkatrész-gyártó, kőműves és hidegburkoló, szakács, szerszámkészítő, villanyszerelő. A kisiparos réteg mellett foglalkoznunk kell a helyi termék előállítókkal is. Az előző időszakhoz képest élénkebb forgalmat hoztak pl. a pékségek, mézesek, szappan-, ékszerkészítők, fűszerezsek, zöldség- és gyógynövény termesztők. Jól használták ki azt a piaci részt, amelyet a városból vidékre költözők generáltak. A tanintézményekkel az előző tervezési időszakban kialakult kapcsolatrendszer lehetőséget ad arra, hogy vállalkozóink a szakmatanulás előtt álló diákokkal közösen építsék jövőjüket.

A működő vállalkozások lakosságra vetített aránya jóval elmarad az országos átlagtól. A térségben kevés egyéni vállalkozó és mikrovállalkozás tevékenykedik, számuk évről évre csökken, kapcsolódó adatok a [10. sz. mellékletben](#) található. Az önkormányzatok helyi iparüzési adóbevétele a megyei és országos érték alatt van. Azok a települések, amelyek ipari parkkal rendelkeznek vagy az autópálya a közelben halad, a vállalkozások száma is magasabb. A [11. sz. melléklet](#) két ábrája településenkénti bontásban mutatja a mikrovállalkozások számát, illetve a gazdasági szereplők térségi eloszlását.

A *szolgáltatási szektort* megfigyelve a mikro-, kisvállalkozások egy része a *turizmus*, a vendéglátás területén működik, de sok esetben nem tudtak megerősödni. Falusi szálláshelyek - és kereskedelmi szálláshelyek férőhely számát a [12. sz. melléklet](#) ábrája mutatja. Legnagyobb idegenforgalmat bonyolító településeink a fürdőre épülő Lipót, ágrendszer nyújtotta lehetőséget kihasználó Dunasziget és a határ település Hegyeshalom. Turisztikai szállásadók közül magas kategóriájú szálloda a lipóti Orchidea Hotel, dunakiliti Diamant Wellness Hotel, hegyeshalmi Paprika Csárda. Lipóton, a termálfürdőre épülő minőségi falusi szálláshelyek várják az ideérkező turistákat. A Mosoni-Duna mentén Rajkán, Dunakilitin, Halászin, Kimlén, Dunaszegen működik kiépített kemping. Zátonyi-Duna mellett Dunaszigeten találunk több kisebb kempinget és működő egyéb szálláshelyet. A páratlan természeti erőforrásaink gazdaságfejlesztése biztosít egységes irányvonalat az öko-, vízi-, kerékpáros-, lovas-, vadászati-, szakrális turizmusnak. A Szigetköz természeti értékeire épülő falusi vendéglátóhelyek és kempingek sok turistát vonzanak a térségbe, ugyanakkor összehangolt, egymással kommunikáló, alternatív szolgáltatásokat nyújtó, erős marketinggel rendelkező vállalkozások szükségesek annak érdekében, hogy termálfürdőikkel és a wellness szállókkal versenyben maradjanak és a vendégek itt töltött napjainak száma növekedjen.

Jellemző a térségre a feldolgozó ipar, de a jelentősebb foglalkoztató cégek mind külföldi tulajdonban vannak. *Mikrovállalkozások* közül legtöbben asztalos, kőműves, festő, boltos, vendéglátó, fodrász, kozmetikus, autószerelő, ingatlanügynök, könyvelő szakmákban dolgoznak. Ezeknek a szolgáltatásoknak az árképzése sajnos az osztrák szolgáltatói árakhoz mért, a szakemberek az itteni fizetésből élőkötől is ugyanakkora összeget kérnek el, mintha az osztrák határ túloldalán dolgoznának. A szolgáltatási szektor aránya a fejlett város közelsége miatt alacsony, ugyanakkor szerepük nagyon fontos, mert megélhetést nyújt családoknak és elősegítik a vidék megtartó erejét. A térség azon részén ahol az osztrák határ és a nagyváros közel van, több vállalkozás tud fennmaradni a szolgáltató szektorban. Ilyen Hegyeshalom, Jánossomorja, Vámoszabadi, Halászi, Győrújfalú, Győrzámoly települések. Ezért is fontos, hogy gazdaságfejlesztési intézkedésekkel a többi települést is versenyhelyzetbe hozzuk.

A térség vállalkozói 3 COVID hullám után vannak. A szolgáltatási szektor újraindítása és ismét a gazdasági körforgásba hozatala miatt látjuk, hogy fontos feladat hárul szervezetünkre is az új költségvetési időszakban a vidékfejlesztési felhívások tervezésekor.

A térségi *agráriumnak* nagy hagyományai vannak, de megyénkben a HACS területén jut 1000 lakosra a legkevesebb őstermelő. Megfigyelhetjük, hogy azokon a településeken ahol egykor nagy hagyománya volt a zöldségtermesztésnek, állattenyésztésnek, ma is több őstermelőt találunk. A termőterület legnagyobb része a talaj és az éghajlati adottságoknak megfelelően szántó művelési ágba tartozik, kevés a gyümölcsös. A vetésszerkezetről elmondható, hogy a fő növények (búza, kukorica, napraforgó, őszi káposztarepce) aránya a szántóterületen belül meghaladja az 50 %-ot. A takarmánynövények vetésterülete az állatállomány csökkenésével egyenes arányban csökken. A kézimunka igényes zöldségtermelés közel 90 %-a, egyéni gazdálkodók kezében van (burgonya, sárgarépa, zeller, paszternák, stb.). Gyümölcsültetvény találunk Rajka, Várbalog, Halászi, Kimle, Nagybjacs,

Hédervár településeken. Többek között dió, kajszi, bodza, homoktövis, melynek művelése, feldolgozása, raktározása, piacra jutása további lehetőségeket ad a térségnek. Az egykor nagyhírű, termálvíz hasznosításával működő virágkertészetek (Lipót, Lébény) meghatározó szerepet tölthettek be, munkát biztosítottak a helyi lakosság számára. Újraélesztésükkel színesedhetne a helyi termék paletta.

A Szigetközben az *erdőgazdálkodás* évtizedekkel ezelőtt jelentős szerepet töltött be. Mivel a területek döntő része a hullámtéren van, a Duna elterelése jelentős hatással volt az erdőgazdaságra. A szállítási költségek megemelkedése a másik ok, hogy néhány kisebb vállalkozó gépei eladására kényszerült. Térségünkben tudatos és tervezett vadgazdálkodás folyik a helyi vadászati közösségek keretében. A vadásztársaságok egyre inkább bekapcsolódnak a helyi iskolások, óvodások környezettudatos nevelésébe, ami alapot adhat az erdei iskolák térségi elterjesztésében is.

A háztáji *állattartás* már nem jellemző, ugyanakkor a kormányzati támogatásoknak köszönhetően a nagyüzemi állattenyésztés erősödhetett. Tejelő tehenészet fejlesztése történt 2015-ben Károlyháza és Mosonszolnokon.

Agrárium stabilizálódásával, majd erősödésével előtérbe került a *helyi termékek, kézműves áruk előállítása is*, köztük a méz, lekvár, sajt, pék-és hentesáru, zöldség, gyümölcs. Feldolgozások mind arculati, mind fejlesztési szempontból irányító szerepű lehet. A fizetőképes kereslet megvan a térségben hozzá. Jó kezdeményezéseket látunk. Jól működik a Máriakálnok központú Szigetköz Szatyor és a dunaszigeti Zöldség Doboz közösségi gazdaságok tevékenysége. Az előző esetén egy internetes felületen bejelentkezve rendelhető meg az áru (zöldség, gyümölcs, tej, tejtermék, hentesáru, lekvár, méz), melyet heti egy alkalommal egy vásár keretében lehet átvenni. Az utóbbi formát egy mezőgazdasággal foglalkozó fiatal család indította útjára Dunaszigeti Zöldségközösség néven. Itt hetente azt kapja meg a vásárló egy dobozban fix áron, ami éppen megtermett a gazdaságban.

A tervezett térségi térkép bevezetése és a „Egyesület által ajánlott vállalkozás” díj a helyi termék előállítók és szolgáltatók összefogását és minőségi kínálat erősítését fogja meghozni.

7.2 SWOT analízis

0. Tématerületek megadása:

- I. Térségi gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásaira válaszolni képes közösség
- II. Térség erőforrásait aktivizáló innovatív gazdaság

1. A belső erősségek és gyengeségek, valamint a külső lehetőségek és veszélyek összegyűjtése, strukturálása:

ERŐSSÉGEK	LEHETŐSÉGEK
- Kedvező gazdasági- és földrajzi fekvés, vonzó települések - Kialakult együttműködések, közös gondolkodás, aktív, jó közösségek - Szigetköz és Mosoni-sík természeti értékei: Duna és mellékágai, „az ezer sziget országa”; Hanság - Gazdag kulturális örökség, néprajzi, nemzetiségi, történelmi hagyományok - Jól képzett szakemberek, alacsony munkanélküliség	- Fizetőképes és növekvő kereslet a helyi termékek és a jó minőségű szolgáltatások iránt - Jó gyakorlatok belföldön, külföldön - Szigetköz Natúrparkban rejlő potenciál - Térségi arculat és marketing, márkázás - Vállalkozói kedv - Szigetköz kiemelt turisztikai régióvá válása, a vendégéjszakák számának növekedése - Egészséges életmód iránti igény - Civil szervezetek működését segítő pályázati lehetőségek (NEA, LEADER, MFP) - Épületek külső, belső felújítása, energetikai korszerűsítése (TOP, VP, MFP)

- helyi termelők összefogása, élő kosár közösségek, melyhez az önkormányzatok is kapcsolódnak - Megújuló energia hasznosításában való gondolkodás (napelemparkok, épületek fenntartása) - Vidékfejlesztési Program, Magyar falu Program, TOP helyi szereplők támogatottsága	- Határmenti együttműködések
GYENGESÉGEK - Tudatos élettér tervezés alacsony szintje - Külső és belső migráció okozta problémák kezelése - út- és közműhálózat elavultsága, túlterheltsége - szakképzett munkaerőhiány, hiányszakmák kialakulása - Vidéki, falusi élet háttérbe szorulása (állattartás, kiskertek gondozása stb.) - Egyedülálló idősök elhelyezésére kevés lehetőség - Telek kialakítás lehetősége szűkre szabott - Iskolai tankertek kevés helyen működnek	VESZÉLYEK - Duna ökológiai megújulását hátráltató tényezők - Nem besorolt járásból adódó hátrányok (pl. alacsony támogatási intenzitás magasabb önerővel) - A globalizáció, migráció miatt a hagyományok, szokások, helyi erőforrások háttérbe szorulása; ellentét a helyi lakos és a betelepülő között - Közbiztonság gyengülése - Nincs kellő hangsúly az iskolai oktatásban a helyi identitást erősítő szemléletformáló programoknak - vonzó ausztriai, magas bérek - ipari parkok alacsony képzettségű munkaerő igénye

Részletes, téma területenkénti SWOT analízis a [13. mellékletben](#) található.

Elemzés és stratégia kialakítás

A térség alapvetően az országos és a NYD-i régió fejlettségéhez viszonyítva gazdaságilag fejlett, dinamikus növekvő. Közlekedési kapcsolatai és kiváló fekvése az ipari parkok letelepedésének kedvezett, segítve ezen települések gazdasági előnybe kerülését. Meghatározó elsősorban a győri ipari park, majd Mosonmagyaróvár munkafelvévő képessége mellett Ausztria nagyfokú munkaerő elszívó ereje is. Rendkívül nagyszámú betelepülő között jelentős réteget képviselnek a jobb társadalmi státuszú családok, akik a magas minőségű, változatos kézműves, helyi termékeket keresik. A térségben az aktív korú lakosságon belül az álláskereső aránya 1 % alatti, a munkanélküliség nem meghatározó probléma. Településeink inkább munkaerő, szakember hiánnyal küzdenek. A szolgáltatási szektor több családnak nyújt megélhetést és segíti elő a vidék megtartó erejét. A diverzifikált szolgáltatás nyújtással tudják a nagy szolgáltatókkal felvenni a versenyt, amihez tőkehiány miatt támogatásra van szükségük. A térségi agráriumnak nagy hagyományai vannak a jó minőségű földeknek köszönhetően. Az ágazat kormányzati támogatásával megvalósuló erősödését látjuk. A keresőképes minőségi fogyasztás területén egyre inkább előtérbe kerül helyi termékek, köztük a méz, lekvár, sajt, pék-, és hentesáru, gyógy-és fűszernövény, mind arculati, mind fejlesztési szempontból kardinális lesz. Ehhez összehangolt marketing, a helyi termékek és termelők fejlesztése, helyi piacra jutása nélkülözhetetlen.

Gazdaságunk másik alappilléret a térség turisztikai potenciálja adja. Turisztikai vonzerónk a szigetközi és hansági táji értékben, gazdag kulturális örökségében, valamint Ausztria és Szlovákia közelségében rejlik.

A vidéknek abban a dinamikus rendszerben kell egyensúlyt találni, amelyben a turizmus munkahelyet teremt, vállalkozásoknak bevételt generál, de nem sérti a kulturális homogenizációval, a túlzott tájhasználattal a társadalmi sokféleséget és a természetet.

A térség koherens egységét a közös társadalmi jellemzők, a gazdag kulturális örökségünk és természeti értékeink alapozzák meg. A néprajzi, nemzetiségi, történelmi, sport és kulturális hagyományokra épülő civil és egyházi élet a települések összetartó erejét erősítik, elősegítik az összefogást, az együtt gondolkodást. A természeti értékekre alapozott értékmegőrzés a lakosság életminőségének javítását szolgálja. Tudatos élettér tervezéssel teremtjük meg és tartjuk fent azt az érzést, hogy „jó itt élni”. Hozzá kell járulnunk településeink fejlődési lehetőségéhez, mert a megváltozott településkép, a megváltozott családi modellek, a felgyorsult életmód, a gazdasági trend a közösségi kohézió gyengüléséhez, az identitástudat elvesztéséhez, a vidék népességmegtartó erejének csökkenéséhez vezet.

27

Összegzés: Számptalan erősségünk a kedvező gazdaságföldrajzi adottságra, a természeti, kulturális örökségünkre és az agilis társadalmi beállítottságra épül. Ugyanakkor egy tudatos élettér kialakításához összehangolt, együttműködő kezdeményezések és azt támogató fejlesztések szükségesek.

Stratégia kialakítás részletezése a 14. sz. mellékletben található.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1 A stratégia jövőképe

„Vizek hátán, szelek szárnyán gyermekeink élhető jövőjéért!„ - A Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiája a természet - társadalom - gazdaság kényes egyensúlyának fenntartása melletti fejlesztést célozza meg:

a Helyi Fejlesztési Stratégiában megfogalmazott szempontok alapján a jövőben folytatódik a szemléletváltás a vidéki lakosság körében, a településen élők életminősége javul, identitástudatuk erősödik a helyiek által szervezett közösségi programok, fejlesztések, együttműködések által, fokozódik bennük a közösséghez tartozás, a térség népességmegtartó ereje, turisztikai vonzereje nő, a helyi termékek előállítása és értékesítése területén eredményeket érünk el, fenntartható, erős, versenyképes vállalkozások generálódnak, a családok stabilitásának megerősítésével hozzájárulunk az egész társadalom boldogulásához, környezetünk fenntarthatóbbá válik.

28

8.2 A stratégia célhierarchiája

2 átfogó célt határoztunk meg a stratégiánkban, azok alá specifikus célokat helyeztünk.

Átfogó cél: I. Térség gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásaira válaszolni képes közösség erősítése

Specifikus célok:

- közösségi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése
- az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása;
- a vidéki térség, mint vállalkozási tér és lakóhely erősítése;

Célunk a településkép és életminőség fejlesztése a megfelelő társadalmi-ökológiai rendszerben. A helyi identitás, közösségek és tudás fejlesztése.

Átfogó cél: II. Térség erőforrásait aktivizáló innovatív gazdaságfejlesztés

Specifikus cél

- a vidéki térségekben a mikrovállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
- helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése
- helyi kézműves-és kisipari réteg fejlesztése (pl: festő, kőműves, asztalos, autószerelő stb)
- helyi gazdaságfejlesztési célú együttműködések létrejöttének elősegítése, ismertségének növelése, értékesítésének támogatása

Célunk a helyi erőforrásokon alapuló gazdasági potenciál erősítése, vállalkozóvá válás segítése, mikrovállalkozások fejlesztése, az együttműködések és a turisztikai vonzóképeség erősítése.

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

I. **1) Az intézkedés megnevezése: Településkép és életminőség fejlesztése, helyi identitás erősítése**

2) **Specifikus cél:**

- közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, természeti, épített és kulturális örökség megőrzése
- az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása;
- a vidéki térség, mint vállalkozási tér és lakóhely erősítése;

Célunk a településkép és életminőség fejlesztése a megfelelő társadalmi-ökológiai rendszerben. A helyi identitás, közösségek és tudás fejlesztése. Szervezeteink tevékenységeihez kapcsolódó eszközellátottság biztosítása.

3) **Indoklás, alátámasztás:**

A helyzetfeltárás rámutatott természeti, kulturális, történelmi, épített értékeinkre, a SWOT pontjai utalnak annak hiányosságaira. A célokra reagáló intézkedések segítik az örökségi értékeink fenntartható hasznosítását az életminőség javítása érdekében. A LEADER forrás felhasználásával a települések szerepet vállalhatnak értékeink bemutatásához. A SWOT elemzi a települések gyengeségeit, fejlődésük akadályait. A szervezetek támogatása hozzájárul a közösségi összetartó erő, az identitástudat erősítéséhez.

Térségünk természeti, kulturális, történelmi értékeink bemutatásával, olyan vidéki környezetet, élhetőbb, minőségi kulturálódási és rekreációs lehetőségeket biztosító közösségi tereket hozhatunk létre, ami helyi identitástudatot erősítve növeli a települések népességmegtartó erejét.

4) **A támogatható tevékenységek meghatározása:**

Új és meglévő épület, építmény építése, felújítása, bővítése, korszerűsítése; tábla, táblarendszer telepítése, felújítása; közösségi tér kialakítása, felújítása, korszerűsítése; használati és látványtárgyak elhelyezése, felújítása; közösségi terek karbantartásához eszköz és gép beszerzése; közbiztonság javulását eredményező eszközbeszerzés vagy építés; helyi identitást erősítő eszközbeszerzés; kiadvány írása, szerkesztése, kiadása, nyomtatása; rendezvények, programok, képzések megvalósítása

5) **Nem támogatható tevékenységek meghatározása:**

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lakóépület építése, felújítása; olyan épület építése, felújítása, amelyben szolgálati lakás, lakócéllra használt ingatlanrész található
- Természetes személy tulajdonában álló ingatlan fejlesztése
- Közoktatási intézmény, egészségügyi szolgáltatást nyújtó épületekre irányuló fejlesztés (kivéve épületekhez tartozó kert és udvar)
- Útépítés, útfelújítás és hozzá kapcsolódó csapadékvíz elvezetésre irányuló fejlesztés
- Ingatlan vásárlása
- Lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése
- Megvalósíthatósági tanulmányok írása

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés a 2014 – 2020 tervezési ciklusban is meghirdetett sikeres intézkedés folytatása. KAP ST célkitűzéseinek megvalósítását segíti elő. Jelen intézkedés lehetőséget teremt egy egységes térségi hálózathoz kapcsolódásához, a térség egységes megjelenéséhez. A tevékenységek kizárólag szférák közötti együttműködésben, és a HACS adatbázis hálózathoz kapcsolódással valósulhatnak meg.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

Az akciócsoporthoz tartozó településeken székhellyel, telephellyel rendelkező költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek (helyi- és nemzetiségi önkormányzatok), jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, egyesületek, nonprofit gazdasági társaságok).

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- térségi szempont
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői
- projektterv minősége
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.)
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság

Jogosultsági feltételek:

- Csak olyan fejlesztés, beruházás támogatható, amely hozzájárul a SZMSLE HACS területén lévő természeti, kulturális vagy történelmi jelentőséggel bíró elemek bemutatásához, helyi identitás erősítéséhez vagy a településkép egységes kialakításához vagy az életminőség fejlesztéséhez. A kulturális elemek tartalmazhatják a sport, szabadidő területét is. Non profit szervezetek a létesítő okiratukban, alapszabályukban szereplő tevékenységükhöz kapcsolódó fejlesztésre vehetnek igénybe támogatást.
- A pályázó a pályázat benyújtását megelőző konzultációja a Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesületnél

9) Tervezett forrás:

az adott beavatkozási területre/intézkedésre alokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 188 000 000 Ft

a támogatás intenzitása: nem termelő beruházás esetén legfeljebb 100%, egyébként 65%

a projektméret korlátai:

Maximális támogatás: 10 000 000 Ft

Minimális támogatás: 500 000 Ft

a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	Célérték
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	20
Megvalósult rendezvények száma	Megvalósult rendezvények száma	db	3
Beszerezett eszközök száma típusonként	A projekt keretében beszerzett eszközök száma típusonként	db	8

II. 1) intézkedés megnevezése: Helyi civil szervezetek fejlesztése

2) Specifikus cél:

- az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás feltételeinek biztosítása;
- a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése;
- a fiatalok helyben tartásának támogatása, letelepedésük segítése, az elvándorlás megelőzése;

Célunk a civil szervezetek megfelelő eszközállománnyal, kiadvány megjelentetésével, programok, rendezvények, képzések megvalósításával történő támogatása a tevékenységük fenntartása, eredményes, magasabb színvonalon történő folytatása érdekében.

3) Indoklás, alátámasztás:

A helyzetfeltárás rámutatott a térség civil szervezeteinek alacsony számára, azok működési körülményeire, tevékenységeire, a gazdasági trend okozta hatásokra. A SWOT elemzi a csoportok gyengeségeit, fejlődésük akadályait. A szervezetek támogatása hozzájárul a közösségi összetartó erő, az identitástudat erősítéséhez.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

Eszközbeszerezés, kiadvány megjelentetése, honlap készítés, rendezvények, programok, képzések megvalósítása

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése

- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Természetes személy tulajdonában álló ingatlan fejlesztése
- Ingatlan vásárlása
- Építési beruházások
- Lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése
- Tanulmányok írása, megjelentetése

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

Az intézkedés a 2014 – 2020 tervezési ciklusban is meghirdetett sikeres intézkedés folytatása. KAP ST célkitűzéseinek megvalósítását segíti elő. Jelen intézkedés lehetőséget teremt egy egységes térségi hálózathoz kapcsolódásához, a térség egységes megjelenéséhez. A tevékenységek kizárólag szférák közötti együttműködésben, és a HACs adatbázis hálózathoz kapcsolódással valósulhatnak meg.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre: Az akciócsoporthoz tartozó településeken székhellyel, telephellyel rendelkező jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyesületek, egyházi jogi személyek, alapítványok).

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- térségi szempont
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői
- projektterv minősége
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.)
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság

Jogosultsági feltételek:

- Egyesületek, nonprofit szervezetek a létesítő okiratukban, alapszabályukban szereplő tevékenységükhöz kapcsolódó fejlesztésre vehetnek igénybe támogatást.
- A pályázó a pályázat benyújtását megelőző konzultációja a Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesületnél

9) Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 68 124 822 Ft
- támogatás intenzitása: nem termelő beruházás esetén legfeljebb 100%, egyébként 65%
- a projektméret korlátai:
Maximális támogatás: 3 000 000 Ft
Minimális támogatás: 500 000 Ft
- a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév – 2027. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	Célérték
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	25
Megvalósult rendezvények száma	Megvalósult rendezvények száma	db	5
Beszerzett eszközök száma típusonként	A projekt keretében beszerzett eszközök száma típusonként	db	20

III. 1) intézkedés megnevezése: Helyi gazdaságélénkítés

Átfogó cél: Térség erőforrásait aktivizáló gazdaságfejlesztés

2) **Specifikus cél:**

- a vidéki térségekben a mikrovállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
- helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése
- helyi kézműves-és kisipari réteg fejlesztése (pl: festő, kőműves, asztalos, autószerelő stb)
- helyi gazdaságfejlesztési célú együttműködések létrejöttének elősegítése, ismertségének növelése, értékesítésének támogatása

Célunk a helyi erőforrásokon alapuló gazdasági potenciál erősítése, vállalkozások elindítása vagy meglévő mikrovállalkozások fejlesztése, együttműködésük erősítése. A turisztikai vonzóképeség növelése a turisztikai szolgáltatók szolgáltatásfejlesztése és eszközbeszerzése által.

3) **Indoklás, alátámasztás:**

Egyre kevesebb egyéni vállalkozó és mikrovállalkozás tevékenykedik a térségben. Ennek legfőbb oka Ausztria és a közeli nagyvárosok erős vonzereje illetve a vállalkozások fejlődésének anyagi fedezet hiánya. A munkaerőhiány leküzdéséhez, a fiatalok helyben tartásához kedvezőbb ösztönzők alkalmazását kell bevetni. Segíteni kell a kézműves-, kistermelői- és kisipari réteget. Az erős fizetőképes kereslet fogyasztói igényként fogalmazta meg a jó minőségű áruk, szolgáltatások helyben történő megvásárlását, a folyamatos, szükséges minőséghez és mennyiséghez való hozzájutást.

Szigetköz és a Mosoni-sík természeti, kulturális értékeire épülő vendéglátóhelyek, szálláshelyek sok turistát vonzanak a térségbe, ugyanakkor a minőségi szolgáltatásnyújtáshoz fejlődniük kell. A vállalkozások mellett az önkormányzatok is potenciált jelenthetnek a turisztikai szolgáltatásnyújtás területén. Azonban az infrastruktúra hiánya (minőségi szállás) vagy a rövid szezon (1 ember foglalkoztatása, de csak 2 hónapig) miatt nem tudnak bekapcsolódni az ágazatba, ezért nem, vagy csak ritkán foglalkoznak turizmussal. Ugyanakkor a településeken igény mutatkozik a nagyobb vendégcsoportok elszállásolására, vagy egy jó strand használatára, amire az üresen álló épületek, épületrészek gazdaságfejlesztési funkcióval való megtöltésével vagy a strandok fejlesztésével válaszolhatunk.

4) A támogatható tevékenységek meghatározása:

Épület, építmény építése, felújítása, bővítése, energetikai korszerűsítése, infrastrukturális fejlesztés, eszköz- és gép beszerzése, növény telepítés, turisztikai információs rendszer megvalósítása, strand, kikötő fejlesztés, marketing elemek-, honlap fejlesztése

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Csónakmotor
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése
- Szálloda típusú szálláshely (szálloda: 239/2009. (X.20.) Korm. rendelet 2.§ c. pontja szerint) fejlesztés
- Természetes személy, vállalkozó, non profit szervezet ügyfél esetén új szálláshely kialakítása
- Ingatlan vásárlása
- Rendezvényhez kapcsolódó tevékenységek (étel-, ital beszerzés, eszökbérlés, stb.)
- Élő állat vásárlása
- Forgóeszköz beszerzés
- Mezőgazdasági gép, vontató (traktor), vontatmány beszerzés (kivétel: B kategóriás vezetői engedéllyel vezethető gépkocsi által vontatott könnyű pótkocsi)
- Segédmotorkerékpár beszerzés

6) **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** A támogatott tevékenységek kizárólag csak oktatási tanintézménnyel együttműködésben és HACS adatbázishoz kapcsolódással valósulhatnak meg, melyet más OP nem prioritizál. GINOP-ból egyrészt a szabad vállalkozási zónák kijelölése miatt szorulnak ki a kisebb mikrovállalkozások, akik az induláshoz, de sok esetben a működésükhöz is csak 5 millió Ft alatti támogatást igényelnének, másrészt a járási besorolások miatt településeinknek esélye sincs valamely OP pontozásánál a minimum ponthatár elérésére.

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre:

- Természetes személyek, őstermelők
- egyéni vállalkozó

- Jogi személyiségű vállalkozások (mikrovállalkozások)
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyesületek, egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- térségi szempont,
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői
- projektterv minősége,
- a közösség bevonásának módja (projektgyűjtő adatlapok, stb.)
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság

35

Jogosultsági feltételek:

- Természetes személy, vállalkozó, non-profit szervezet ügyfél esetén új szálláshely kialakítása nem támogatható. Új szálláshely kialakítása csak települési önkormányzat és egyházi jogi személy ügyfél esetén támogatható. Természetes személy, vállalkozó, non profit szervezet ügyfél esetén amennyiben szálláshelyet kíván fejleszteni, a jegyző által kiállított működési engedéllyel kell igazolni a már meglévő szálláshely működését.
- A pályázó a pályázat benyújtását megelőző konzultációja a Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesületnél
- Támogatást igénylő vállalkozás csak mikrovállalkozásnak minősülő lehet, azaz olyan vállalkozás igényelhet támogatást, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb (egész évre vonatkoztatva), és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.
- Olyan ügyfél nyújthat be támogatási kérelmet a Szigetköz - Mosoni-sík LEADER HACS illetékességi területén lévő településeinek bel- vagy külterületén megvalósuló fejlesztésre, amely település bel- vagy külterületén a támogatási kérelem benyújtásának időpontjában már 1 éve a) ha az ügyfél természetes személy, akkor lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel, b) ha mikrovállalkozás, akkor székhellyel, telephellyel vagy fiókteleppel rendelkezik c) ha non profit szervezet, egyesület, akkor székhellyel, telephellyel rendelkezik.

9) Tervezett forrás:

- az adott beavatkozási területre/intézkedésre alokált forrás (összes közpénz: EU és nemzeti tárfinanszírozás) nagysága: 270 000 000 FT
- a támogatás intenzitása: 65%
- a projektméret korlátai:
Maximális támogatás: 20 000 000Ft
Minimális támogatás: 500 000 Ft
- a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév – 2027. II. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	Célérték
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	20

Beszerzett eszközök száma típusonként	A projekt keretében beszerzett eszközök száma típusonként	db	15
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	19
Létrehozott munkahelyek száma	A fejlesztés eredményeképpen újonnan felvételre kerülő munkavállalóval(kkal) nő a kedvezményezett által foglalkoztatottak létszáma	felvett fő száma	3
Együttműködésbe bevont turisztikai szolgáltatók száma	A támogatott együttműködési projektek megvalósításába bevont turisztikai szolgáltatók száma	db	5

9.2 Együttműködések

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

1. Nyugat-dunántúli HACS Akadémia

Az együttműködések tervezett tématerületei:

- közös rendezvények (LEADER Napok)
- közös többnapos szakmai továbbképzések (fórumok)
- közös tanulmányutak jó gyakorlatok megismerésére
- disszeminációs tevékenységek

Cél: Régió LEADER HACS munkaszervezeteinek és döntéshozó testületeinek LEADER szemléletének erősítése, képzettségi szintjének emelése

Indoklás, alátámasztás: Az együttműködés folytatása a 2014-2020-as időszakban megvalósult hasonló elnevezésű projektnek. Itt megvalósult tevékenységek: 2 db LEADER nap 2 különböző térségben, mediátor-és kommunikációs képzés, prezentációs technikák elsajátítása, prezi képzés, kisfilm-és forgatókönyvíró nap, közös kiadvány és film a megvalósult fejlesztésekről, jó gyakorlatokról.

Partnerek: Nyugat-dunántúli HACS szervezetek

Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesületre eső projekt rész költsége: 2 000 000 Ft

2. Együttműködés a Göcsej – Zala mente térséggel

Tervezett tématerületek:

- közös rendezvények, képzések, tanulmányutak, táborok térségeink értékeinek megismertetése érdekében megcélózva a fiatal és idősebb korosztályt is
- közös sportesemények
- a közös tanulás, ismeretszerzés
- közös fejlesztések a gazdaság aktivizálása érdekében

Kapcsolódási pontok: digitális érték- és élménytár, Nyugat-dunántúli MészÚt, kulturális élményturizmus, helyi termék előállítás és piacra jutása, zöld út, térségi tananyag, fiatalok identitás erősítése, népmesemondó képzés,

kisgyermeket nevelő családok bevonása, TDM, natúrparki tapasztalatok, Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, energetikai területek

Cél: Helyi gazdaság fejlesztése, helyi identitás, közösségek és tudás fejlesztése

Indoklás, alátámasztás: Már a 2014-20 programozási időszakban tanulmányutat szerveztünk a Göcsej-Zala mente LEADER Egyesület térésségébe, hogy az ott megvalósított jó gyakorlatokat megismerjük, adaptáljuk a 23-27-es ciklusra. A két térség történetében, kultúrájában, helyi gazdaság fejlesztésében több találkozási pontot is találtunk. Több olyan önkormányzati, vállalkozói projektet látott delegációnk, amelyet szeretne átvenni és nálunk ahhoz hasonlóan megvalósítani. Az együtt gondolkodást folytatni kívánjuk a kapcsolódási pontokon.

Partnerek: vállalkozók, önkormányzatok, non profit szervezetek

Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesületre eső projekt rész költsége: 5 000 000 Ft

37

3. Együttműködések továbbfejlesztése a sport területén

Tervezett tématerületek: közös rendezvények, események, mérkőzések, tornák megrendezése, sportszervezetek eszközbeszerzése, vezetők képzettségi szintjének emelése, tapasztalatcsere

Cél: fiatalok vidéken tartásának és egészségtudatos magatartásának elősegítése, szemléletformálás

Indoklás, alátámasztás: Sport, mint közösség építő, egészségtudatos tevékenység elősegíti a fiatalok szabadidejének hasznos eltöltését, szemléletformálását. Ezt a 2014-2020-as időszakban megvalósított együttműködési projektünk is bizonyítja. A beszerzett eszközök, a kisbusz azóta is a szervezetek minőségi működését segítik. A közösen megrendezett tornák a gyakorlást, tapasztalatcserét szolgálták. A kialakult munkakapcsolat élő, egymást segítő barátsággá alakult. Az együttműködést további szervezetekre is kiterjesztenénk.

Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesületre eső projekt rész költsége: 5 000 000 Ft

Partnerek: sportegyesületek

4. Együttműködés a natúrparki szervezetekkel

Tervezett tématerületek: szemléletformáló programok, rendezvények, tanulmányutak

Cél: a natúrparki szemlélet elterjesztése a lakosság körében

Indoklás, alátámasztás: 2018-ban kapta meg Szigetköz a címbirtokosságot. 4 pillére alapozott működése a LEADER módszerrel összefonódik. Sikeres projektek bizonyítják a folytatás létjogosultságát: mintakert létrehozása, szolárhajó beszerzése, szálláshely kialakítása, tájegységi értéktár létrehozása és működtetése, "Szigetköz, a Duna ölelte kincses sziget" c. átfogó tájegységi értéktár könyv írása, szerkesztése, vetélkedők, rendezvények, tájséták szervezése, közös megjelenés nagyrendezvényeken pl: nemzetiségi nap, REL konferencia, Kárpát-medencei natúrparki találkozó

Partnerek: natúrparki címbirtokkal rendelkező szervezetek

Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesületre eső projekt rész költsége: 2 000 000 Ft

5. Összefogás a magyarlakta külhoni településekkel a magyar nyelv és kultúra fennmaradásáért

Tervezett tématerületek: Csallóközi és erdélyi magyar lakta településekkel a turizmus vagy a közös kulturális és sport rendezvények, programok, akciók témakörben szerveződő együttműködések. Tevékenységekben figyelmet fordítunk a helyi gazdasági szereplőkre, termelők és civil szervezetek, kulturális csoportok közös találkozási pontjainak megteremtésére, az alulról jövő kezdeményezések megvalósítására. Oktatási intézmények összekapcsolása közös projektnapok tartásával.

Specifikus cél: Célunk a kulturális értékeink, hagyományaink védelme, együttműködések erősítése, térségi identitás ösztönzése. A rendezvény, közösségi kezdeményezések, közös fejlesztések hatására a határmenti régióban a

kulturális értékek védelme és gyarapítása, a hagyományok megőrzése valósul meg, a térségi identitás növekszik, a közösségi erő erősödik.

Indoklás, alátámasztás: A határ két oldalán lévő magyarlakta települések egymás között több évtizedes kapcsolatot ápolnak. A közös rendezvények során tapasztaltuk, hogy a határon túli magyarjaink nemzeti identitásukat egyre nehezebben tudják megélni, kultúrájukat ápolni. Az együttműködés hatására a fiatalok megismerik egymást, kapcsolatok érnek be közöttük, a magyar közösségek a magyar identitástudatukat határon innen és határon túl együtt erősíthetik. Mindamelllett, hogy egymás szokásait, hagyományait is látják, lehetőség nyílik a gyökerektől épülve a magyar kultúra és nyelv ápolására, megélésére. Az együttműködések hatására a magyar nemzeti azonosságtudat megerősödik, értékőrző és közösségfejlesztő kapcsolatok alakulnak.

Partnerek: önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozók

Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesületre eső projekt rész költsége: 3 000 000 Ft

6. Együttműködés az oktatási intézményekkel térségen belül és kívül

Tervezett tématerületek: térségi tananyag továbbfejlesztése, bekapcsolódás az iskolakert programhálózatba, Mozgással az iskolába! program bevezetése a térségben, gyakorlók fogadása a gyakorlatorientált vidékfejlesztési szakemberek képzése érdekében, közös rendezvények, projektnapok, táborok

Cél: Vidékfejlesztés területén gyakorlattal rendelkező szakemberek kerüljenek ki a munkaerőpiacra. Az intézmények közötti kapcsolatok építése. A helyi ifjúság bevonása a közösségi életbe, a térségi identitásuk erősítése.

Indoklás: Több, mint 10 éves kapcsolattal rendelkezünk a térségi általános iskolákkal és óvodákkal. Az Anyák napi rajz- és versíró pályázatunkra minden évben rengeteg fiatal jelentkezett, a beérkezett pályaművekből 2 kiadvány is készült. 10 iskola helyi pedagógiai programjába vette be a térségi tananyagunkat. Ehhez kapcsolódóan társasjátékokat készítettünk, projektnapokat tartottunk a településeinken. Közösségi szolgálati idejük letöltésére a középiskolások előszeretettel keresik Egyesületünket.

Széchenyi István Egyetemről minden évben érkezik hallgató hozzánk gyakorlatra, szakdolgozat írásra.

A kialakult kapcsolatot tovább mélyítenénk a jelölt tématerületeken.

Partnerek: iskolák, óvodák

Szigetköz – Mosoni-sík LEADER Egyesületre eső projekt rész költsége: 2 000 000 Ft

Az együttműködési projekteknél történő részvétel akkor lehetséges, amennyiben a támogatási intenzitás 95-100%.

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

Az Egyesületünk minden olyan projektben szívesen részt vállal, mely illeszkedik a stratégia célkitűzéseihez, illetve a 9.4 pontban szereplő kapcsolódási háló megvalósítását segíti. Reálisan a 95-100% támogatási intenzitás mellett valósíthatók meg ezen projektek.

9.3 Kommunikációs terv

1) Célcsoportok:

a., Térségi:

- tagság (önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások)
- térség 35 településének lakossága

- nem tagsági viszonyal rendelkező, de együttműködő partnerek, szakmai szervezetek (tanintézmények, civil szervezetek, vállalkozók)

b., Térségen kívüli:

- turisták, térségbe érkezők
- nemzetközi partnereink (önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozók, vidékfejlesztéssel foglalkozó szervezetek, tanintézmények)
- helyi termék iránt érdeklődők
- Megyei Kormányhivatal
- GY-M-S Megyei Önkormányzat
- Agrárminisztérium
- Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat
- Magyar Natúrpark Szövetség
- hazai és nemzetközi natúrparkok
- hazai LEADER szervezetek

39

2) Eszközök:

- információcsere személyes konzultációkon, rendszeres fórumokon
- telefonos információ szolgáltatás a helyi akciócsoport munkaszervezetén keresztül
- honlapunkon keresztül történő tájékoztatás (www.new.szms.hu)
- facebook.com oldalon történő tájékoztatás
- tájékoztató e-mail tagságnak
- kitelepülések során kiadványaink bemutatása
- települési önkormányzatok honlapján, hirdetőabláján való megjelentetés
- kapcsolatfelvétel a települési önkormányzatokkal, KLIK-kel, oktatási tanintézményekkel, turisztikai szervezetekkel, természetvédelmi szervezetekkel
- közvetlen megszólítás a civil-, köz-, és üzleti szféra képviselői felé
- települési programokon, rendezvényeken, projektadókön részvétel
- országos, nemzetközi kiállításokon részvétel

3) Információ hozzáférés: Az Egyesületről szóló aktuális dokumentumokhoz, információkhoz való hozzáférést honlapunkon biztosítjuk www.new.szms.hu oldalon. Az információkkal kapcsolatos észrevételeket a szintén a honlapunkon feltüntetett, bárki számára elérhető elektronikus- és postai címünkre, telefonszámainkra várjuk. A beérkező észrevételek tartalmától és fajsúlyától függően a munkaszervezet vagy saját hatáskörében eljár, vagy az elnökség elé terjeszti az adott témát, akik erről a kapcsolódó jogszabályi előírásoknak megfelelően döntenek.

Az egyesület elnökével történő egyeztetés követően az Egyesület működésével, pályázatokkal kapcsolatos iratokba betekintési nyilatkozat kitöltésével lehet hozzáférni, nyilatkozva arról, a személyiségi jogokkal kapcsolatos dokumentumokat, információkat bizalmasan kezeli a betekintő fél.

4) Humán kapacitás, felelősségi körök

A kommunikációs tervben foglaltak betartása és elvégzése a munkaszervezet feladatkörébe tartozik, nyilvánossági és kommunikációs feladatokat egymás között megosztva biztosítják a folyamatos tájékoztatást. Minden olyan felmerülő probléma esetén, melyben a munkaszervezet az alapszabályban megfogalmazott feladatain túlmenően már nem kompetens az elnökség hoz döntést.

Ez irányú végzettséggel rendelkező kommunikációs szakember nem dolgozik a Munkaszervezet alkalmazottai között. Az országos HACCS képzést ezen a területen támogatja szervezetünk.

5) A HFS-sel kapcsolatos kommunikációs tevékenységek ütemterve (projektötlet gyűjtés, HFS tervezéssel

kapcsolatos fórumok, TKCS ülések, elnökségi ülés, közgyűlés) a Stratégia „A HFS előkészítése, tervezésének szervezése” pontjában került kifejtésre. A pályázati felhívások megjelentetése nyilvános csatornáinkon. Eredmény kommunikáció honlapon, kiadvány vagy film formában.

6) A kommunikációs tevékenységek pénzügyi terve:

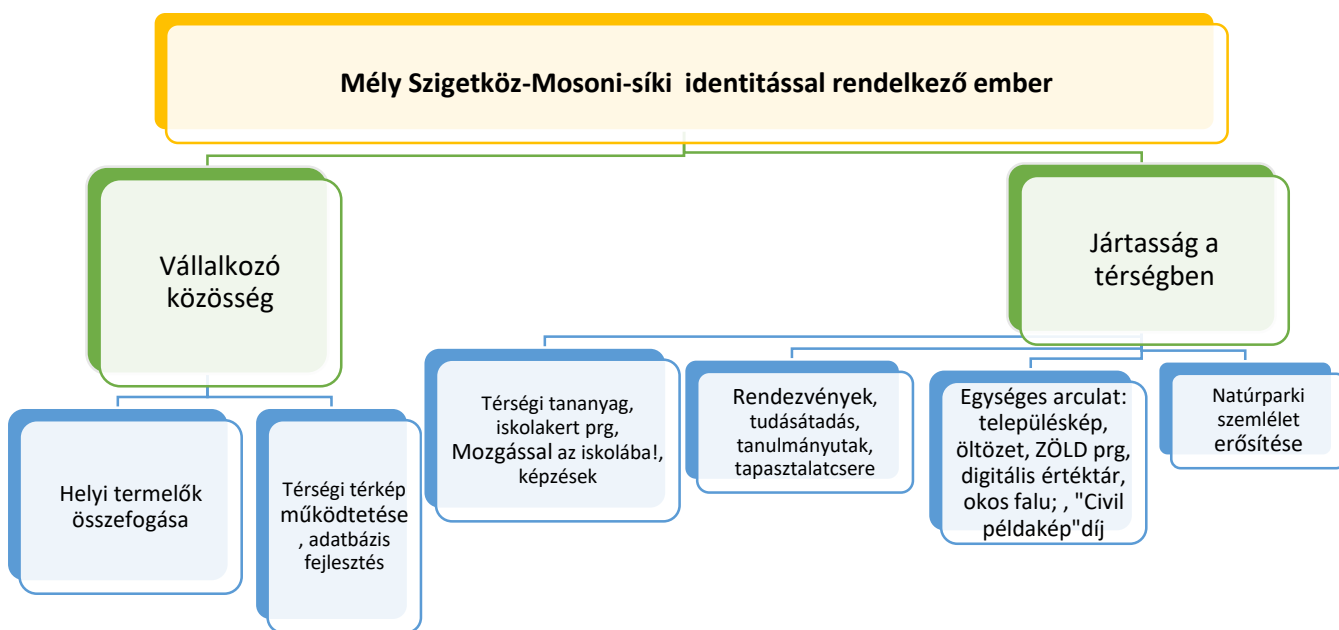
A kommunikációs feladatokat a LEADER forrás működési költsége terhére végezzük, heti 8-10 órában. Igyekszünk költséghatékony megoldásokkal dolgozni: pl. önkormányzatok ingyenesen biztosítják a termet, honlap, közösségi oldal feltöltése munkaidőben a munkaszervezet dolgozóival történik. Ami nagyobb ráfordítási költséggel jár, az a projekteket bemutató kisfilm vagy kiadvány, amit a programozási ciklus végére tervezünk.

40

Kommunikációs költség: 5-6 millió Ft.

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

A következő kapcsolódási háló összefoglalja azokat a projekteket, melyet a szervezetünk a következő programozási ciklusban felvállal.

9.4.1 Jártasság a térségben

Egymással párhuzamosan, több szálon futó programok, amelyek segítségével megvalósul a helyi identitás erősítés, szemléletformálás, térség ismeret, tudástransfer

Elemei:

- identitás erősítő rendezvények, táborok
- térségi tananyag és kapcsolódó hálózat működtetése, projektnapok iskolákban
- képzések (vízi jártasság, ösztöndíj prg., Szigetköz tájismereti vizsga, népmesemondó képzés)

- Mozgással az iskolába! program, ZÖLD prg.: iskolakert hálózat, „Végy egyet, tégy egyet” növényi pontok a településeken
- Települési és tájegységi értéktár felülvizsgálat
- Digitális érték- és élménytár kialakítása
- natúrparki szemlélet erősítése
- tanulmányutak, rendezvények
- „civil példakép” díj létrehozása és odaítélése
- okos falu programban részvétel

Projekt méret: 6 000 000 Ft

9.4.2. Vállalkozó közösség

Elemi:

Térségi térkép működtetése: A gazdaság fejlesztését átfogó, hálózati programmal erősítenénk. A térség termelőit, szolgáltatóit egy közös térképen jelentetjük meg, adatbázisunkat folyamatosan bővítjük. A helyiek és a térségbe érkezők könnyebben találnak rá érdeklődésükhöz kapcsolódó terméket, szolgáltatást.

Helyi termelők összefogása: Szigetköz Szatyor, Kosárcsökök támogatása. Ennek kapcsán több termelővel, szolgáltatóval vettük fel a kapcsolatot. Több közülük sikeres LEADER fejlesztést valósított meg. Személyes megkereséseinknél elsősorban arra voltunk kíváncsiak mely alapanyagokkal dolgoznak, milyen az értékesítési csatornájuk, mely piacokat célozzák meg, kik a célcsoportjaik, hogyan segíthetné egy közös megjelenés az ő munkájukat.

Az „SZMS LEADER Egyesület által ajánlott vállalkozás” díj létrehozása és odaítélése. Az Egyesület elismerné a közösség azon tagjait, akik jó példával szolgálnak a gazdaság szereplői és a társadalom számára.

Projekt méret: 6 000 000 Ft

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérésénél.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozta a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezett megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;

- a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
- eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.

- A HACCS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACCS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástransferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

A HFS megvalósítása során a Helyi Bíráló Bizottság és az Elnökség bevonásával a pályázati felhívások megjelenésének függvényében a teljes időszakra szóló értékelési menetrendet állítunk össze, mely félévenkénti ülésezést és az előrehaladás jelentés összeállítását célozza meg. Az adatgyűjtést a Munkaszervezet munkatársai fogják elvégezni, melyet a HBB és elnökségi üléseken a tagok elé terjesztenek. Az egyes intézkedések indikátorait projektszinten gyűjtjük, majd intézkedés szinten összegezzük. Az indikátorok, vállalkások teljesülése alapján a Munkaszervezet munkatársai és az Elnökség javaslatot tehetnek a szükséges változtatások megtételére, adott esetben az IH-val együttműködve a Helyi Fejlesztési Stratégia felülvizsgálatát és átdolgozását is javasolhatják. A javasolt módosításokat a Közgyűlés/döntéshozó testület hagyják jóvá. A Stratégia felülvizsgálatába és az elért eredmények értékelésének folyamatába mindenképpen szeretnénk bevonni a Tervezést Koordináló Csoport tagjait is.

A monitoring és értékelő tevékenység elválaszthatatlan része a HACCS saját tevékenységének elemzése a felhasznált működési és fejlesztési források, és a monitoring eredmények összevetésével. A haladásjelentés tartalmazza azt a szakmai beszámolót, amely kitér a HACCS saját pénzügyi és humán erőforrásainak elemzésére is.

Az elért eredményekről szóló szakmai beszámolót minden évben a pénzügyi beszámoló elfogadásával egy időben a Közgyűlés hagyja jóvá. Az Egyesület által elért eredmények kommunikációja folyamatos, melyet az értékelések és haladás jelentések, szakmai beszámolók disszeminációjával kívánunk megvalósítani. A monitoring és értékelési tevékenység során készült elemzések minden esetben nyilvánosak, bárki számára elérhetőek, megbízhatóak, ellenőrizhetőek lesznek.

Kedvezményezetteket érintő előírások: Az intézkedésekben rögzítjük az indikátorokat. A kötelező elvárások mellett tartalmi értékelési szempontot érintő elvárásokat fogalmazunk meg. Ezek teljesülését minden esetben az utolsó kifizetési kérelem jóváhagyásához rögzítjük. A projektgazda a záró beszámolóval küldi meg a HACS felé az elvárt eredménymutatók teljesülését. A kifizetési kérelemmel együtt is benyújtott záró beszámolót a Kormányhivatal szintén ellenőrzi.

I. intézkedés: **Településkép és életminőség fejlesztése, helyi identitás erősítése**

Adat neve	Adatok forrása	Begyűjtés módja, gyakorisága
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
Megvalósult rendezvények száma	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
Beszerzett eszközök száma típusonként	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától

II. intézkedés: **Helyi civil szervezetek fejlesztése**

Adat neve	Adatok forrása	Begyűjtés módja, gyakorisága
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
Megvalósult rendezvények száma	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
Beszerzett eszközök száma típusonként	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától

III. intézkedés: **Helyi gazdaságélénkítés**

Adat neve	Adatok forrása	Begyűjtés módja, gyakorisága
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
Beszerzett eszközök száma típusonként	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
Létrehozott munkahelyek száma	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától
Együttműködésbe bevont turisztikai szolgáltatók száma	Záró beszámoló	Záró beszámolóval a HACS megkéri a támogatott projektgazdától

A monitoring része a forráskeret nyilvántartás és kötelezettségvállalás nyilvántartás. Projekt tárgya és a megvalósuló indikátorok mutatói.

A beérkező pályázatok esetén egy táblázatban folyamatosan vezetett adatok:

- Ügyfél neve, ügyfélnyilvántartási száma
- Projekt iratazonosító
- Felhívás száma
- Pályázat benyújtás ideje
- Támogató okirat átvételének ideje
- Kötelezettségvállalás összege (Ft)
- Záró kifizetés ideje
- Záró kifizetéssel elszámolt, megvalósított projekt méret (Ft)
- Megvalósítási hely (település)
- Projekt tárgya
- Megvalósult indikátor, azok száma

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma							
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és	gazdaságok száma							

	minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya								
Képzett megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdőszektorból, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt							
	Napelemes fejlesztések								
	Biomassza								
	Egyéb								
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték			1	2	3		
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma							
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma							
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel	fő							

	rendelkező vidéki lakosság aránya								
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	fő							47
Beszerezett eszközök száma	A projekt keretében beszerezett eszközök száma	db			20	20	3		
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db			10	5	4		
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db			10	5	5		
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db			20	15	5		
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db			3	2	1		

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Településkép és életminőség fejlesztése, helyi identitás erősítése	0	93	65	20	10	188	34,9
2.	Helyi civil szervezetek fejlesztése	0	48,124822	10	5	5	68,124822	12,7
3.	Helyi gazdaságélénkítés	0	170	70	20	10	270	50,2
4.	HACS saját pr.		4	4	4		12	2,2
	Összesen	0	315,124822	149	49	25	538,124822	100

A fejlesztési források felhasználásának tervezése: 2024-ben az összes felhívást meghirdetjük. Bízunk benne, hogy már 2024. évben is lesznek megvalósult projektek, de valószínű 2025-ben történik a legtöbb projekt elszámolása. A 2026. és 2027. évre csak a „visszacorgó” forrásokkal tervezünk.

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek		39,93464575	39,93464575	39,93464575	39,93464575	159,738583
Animációs költségek		0,25	0,25	0,25	0,25	1
Egyéb tervezett bevételek		1	1	1	1	4
Összesen		41,18464575	41,18464575	41,18464575	41,18464575	164,738583

A működési költségeknél 2024-től évenként egyenlő részben terveztük a költségeket. 2023. december végéig a 2014-2020-as időszak működési forrásából finanszírozzuk kiadásainkat. Működési költségeknél a munkaszervezet dolgozóinak bére, járulékai, iroda bérleti díja, külső szervezettel kötött szerződés alapján a könyvelés díja, esetlegesen felmerülő jogi megbízás díjazása, útiköltség térítés, rendezvényeken történő részvétel díjai, web üzemeltetés, irodai eszközök beszerzése, karbantartása, egyebek szerepelnek.

Az animációs költségek között a pályázatokkal kapcsolatos animációs tevékenység szerepel. Ezek a projektek generálása, életre hívása érdekében végzett tevékenységek költségei. A helyi szereplők kapacitásfejlesztése (pl. képzés, szemléletformálás), speciális szakértelmet igénylő témákban szakmai segítségnyújtás biztosítása (pl. szolgáltatás igénybe vétele folyamatsegítés, gazdaságfejlesztés, társadalmi integráció, identitásfejlesztés stb. témában). A működési forrás mellett az Egyesület egyéb bevételeivel (pl. tagdíj, támogatás) is számolunk.

Mellékletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

a) – b) HACS összetétele, döntéshozó testülete

Az Egyesület szervei az Alapszabály alapján: Közgyűlés, Elnökség, (elnök, alelnök), Felügyelő Bizottság, Munkaszervezet (munkaszervezet vezető)

Tagozatok: civil-, önkormányzati- és vállalkozói szféra. Tagok száma: 92 fő.

A tagok jogait és kötelezettségeit az Alapszabály részletesen tartalmazza. A tagságba való belépés önkéntes, nyílt, a belépni szándékozóknak két egyesületi tag írásos ajánlásával kell rendelkezni. A tagdíj összegét az Alapszabály tartalmazza, jelenleg 2400 Ft/év.

A helyi akciócsoport legfőbb szerve a **közgyűlés**, mely a helyi fejlesztés irányítására, a döntéshozatalra a helyi társadalmi-gazdasági érdekek köz- és magánszférabeli képviselőiből áll össze.

Az egyesület tevékenységének irányítását az alapszabály szerint az elnökség végzi.

Elnökség: 9 fős elnökség. 1 elnök, 1 alelnök, 7 elnökségi tag. Megválasztásuk reprezentatív és a szférák arányát betartó. Az elnökség döntéseit nyílt szavazással hozza. Vezérelv az összeférhetetlenség, elfogultság mentesség és átláthatóság.

Az Egyesület elnöke: Kimle Község Önkormányzata képviseli: Eller Gizella, tématerülete: településvezetés, - fejlesztés, művelődés, pedagógia

tagjai:

1. Dunaszeg Község Önkormányzata képviseli: Babos Attila, tématerülete: településvezetés, - fejlesztés, agrárium
2. Mosonszolnok Község Önkormányzata képviseli: Török Sándor, tématerülete: településvezetés, - fejlesztés, agrárium
3. Felső - Szigetközi Szabadidő és Vízisport Egyesület képviseli: Holényi Zoltán, tématerülete: turisztika, vállalkozás, határon átnyúló kapcsolatok
4. Hegyeshalmi Kulturális Egyesület képviseli: Belya Attiláné, tématerülete: kultúra, természetjárás
5. Bajcs Sportegyesület képviseli: Pinczés Gyuláné tématerület: közigazgatás, civil szféra
6. Fazekas Alajos egyéni vállalkozó tématerület: vállalkozás, sport, közigazgatás
7. VE-TA Vendéglátóipari és Szolgáltató Kft. képviseli: Dieszberger János tématerület: vállalkozás, gasztronómia, vendéglátás
8. HRC Europe Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. képviseli: Horváth Árpád tématerület: vállalkozás, értékesítés, külföldi kapcsolatok

Felügyelő Bizottság: 1 elnök és 2 tag. FB elnöke: Hegyeshalom Nagyközség Önkormányzata képviseli: Szőke László tématerülete: településvezetés, - fejlesztés, határon átnyúló kapcsolatok

tagjai:

1. Levél Barátainak Egyesülete képviseli: Máté Tamásné tématerülete: civil szervezetek
2. Nagy Károly ev. tématerülete: kertészet, vállalkozás

A Helyi Fejlesztési Stratégia fejlesztési céljait a pályázati kiírások keretében a térségi szereplők valósítják meg. A pályázati felhívásokra pályázat keretében projekt tervet nyújt be a projekt gazda. A Közgyűlés **Helyi Bíráló Bizottság**ot (HBB) választ a térségi szereplők által benyújtott projekt tervek elbírálására. A HBB a projekt tervet

elfogadja vagy átdolgozásra visszaküldi, vagy úgy dönt, hogy a projekt a helyi fejlesztési stratégiához nem illeszkedik. A Helyi Bíráló Bizottság 6 rendes tagból (2 önkormányzati-, 2 civil- és 2 vállalkozói szféra) és 4 póttagból (2 civil- és 2 a vállalkozói szféra) áll. Az esetleges összeférhetetlenség esetén is biztosított a szférák szerinti megfelelő arány.

Az Egyesület megalakulásakor három tagozatból állt össze: önkormányzati szféra tagozat, civil szféra tagozat és vállalkozói szféra tagozat. A tagozatok az egyesület egymástól elkülönülő egységei, melyek a hasonló társadalmi-, gazdasági-, tagok konzultációs fórumaiként működnek, külön szervezeti vagy működési szabályzatok nélkül. A tagozatok önálló hatáskörrel nem rendelkeznek. Konkrét tagozati munka a tervezés során, a fejlesztésekkel kapcsolatos tevékenység során figyelhető meg, a döntéseket az elnökség, illetve a közgyűlés hozza meg a szabályok betartásával, az operatív munkát a munkaszervezet végzi. Működésünkben ez a rendszer vált be, tapasztalataink alapján ez a hatékony működés alapja.

50

b) – d) Munkaszervezet felépítése, a működés fizikai feltételei

A Munkaszervezet alkalmazotti létszáma 3 fő. 1 fő munkaszervezet vezető, 1 fő vidékfejlesztési referens dolgozik heti 40 órás munkakörben, 1 fő heti 20 órás munkakörben dolgozik adminisztrátorként. A munkaszervezet irodája Kimlén, a térség képzeletbeli középpontjában helyezkedik el, száma 1 db. Mérete 83,82 m². Az akadálymentesített épület közúton jól megközelíthető helyen található, parkolóval. A tulajdonos Kimle Község Önkormányzata, aki az Egyesület számára minimális bérleti díj mellett bocsátja rendelkezésre az ingatlant. Ügyfélfogadás munkanapokon hétfőtől péntekig naponta fél 8-16 óráig, pénteken 13.30-ig van. Az adminisztratív feltételek adottak, minden munkavállaló rendelkezik számítógéppel, telefonnal. Az iroda felszerelt továbbá egy színes és egy fekete-fehér nyomtatóval.

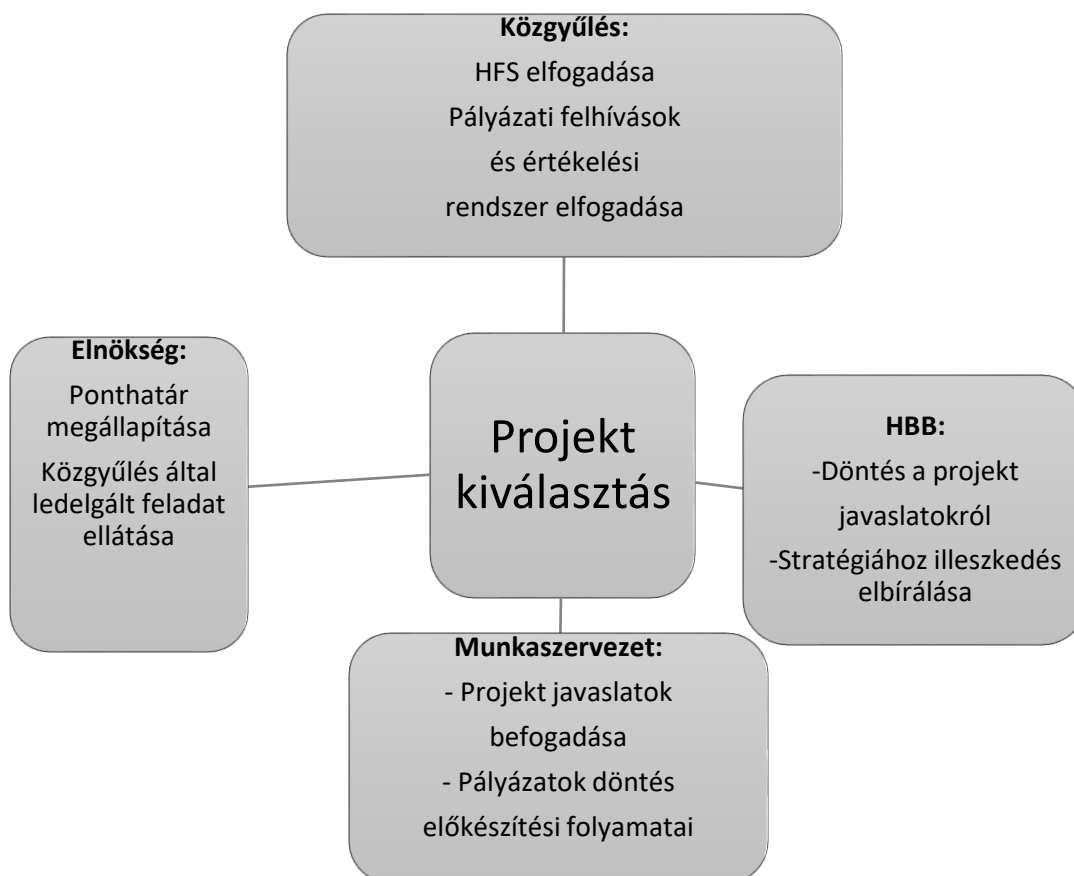
Az Egyesület gazdasági (pl.: könyvelés) tevékenységéhez az Egyesülettel szerződéses kapcsolatban levő külső szervezetet, szakértőt vesz igénybe. Könyvelést a Mosonmagyaróvári Civil Szövetség végzi.

Az Egyesület a Duna Takarékszövetkezet Zrt. –vel (Mosonmagyaróvár) áll szerződéses viszonyban.

HACS működése:

A HACS döntéshozatali folyamataiban elsődleges célunk, hogy a hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárást és objektív kritériumokat dolgozzunk ki, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget. Továbbá biztosítjuk, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50 %-át önkormányzati szférának nem minősülő partnerek adják. Ezen szempontokat a HACS működésével kapcsolatban is alkalmazzuk. Fontosnak tarjuk, hogy a térség minden mikrotérségéből (Alsó- Szigetköz, Felső-Szigetköz, Közép-Szigetköz, Mosoni-sík) kerüljön képviselő a döntéshozó testületbe, elnökségbe, HBB-be. A HACS működésével kapcsolatos döntéshozatalt az alapszabályunk tartalmazza, mely elérhető a honlapunkon.

A pályázatok kiválasztásának folyamata:

2.sz. mell. Beérkezett projektötletek összegzése

Projektötlet gyűjtés eredménye	
beérkezett projekt ötletek száma (db)	81
projektötlet gyűjtésben résztvevő települések száma (db)	21
önkormányzat (db)	12
civil szervezet (db)	17
vállalkozó (db)	24
Átlagos projekt méret (millió Ft)	10-30

Tématerületek	
gazdaságfejlesztés	szálláshely épület fejlesztés és kapcsolódó szolgáltatás fejlesztése
	terápiás kert kialakítása
	technológiai, informatikai, logisztikai fejlesztés
	gépbeszerzés
	túraútvonal fejlesztés, agility pálya fejlesztés
	vendéglátóhely fejlesztés
	piacra jutás segítése
	üzem kialakítás
	infrastrukturális beruházás, telephely fejlesztés
	gépjármű beszerzés
település- és közösségi célú fejlesztések	tájház fejlesztés
	települést bemutató film
	önkormányzati bolt
	megújuló energia hasznosítása, napelem
	egységes arculat, utcakép
	védjegy bevezetés
	térségi tananyag továbbfejlesztése
	vízi jártasság kiterjesztése
	digitális érték - és élménytár

	szabadidőpark, játszótér, futópálya
	utcanévtáblák cseréje
	régi, elhagyott épületek közösségi szolgálatba állítása
	helyi piac kialakítása
	kilátó, járda
	kamerarendszer, traffibox
	kerékpáros pihenő
	rendezvényhez kapcsolódó eszközbeszerzés
	parkoló építés
	turisztikai információs iroda

3.sz. melléklet

Tervező Koordináló Csoport összetétele:

Önkormányzati szféra képviselőiben:

- Eller Gizella - elnök (Kimle Község Önkormányzata)
- Pappné Kett Adrienn (Győrladamér Község Önkormányzata)

Civil szféra képviselőiben:

- Belya Attiláné (Hegyeshalmi Kulturális Egyesület)
- Belya Attila (Hegyeshalmi Természetbarát Egyesület)

Vállalkozói szféra képviselőiben:

- Hegyi Tamás (Máriakálnok, Kálnoki Levendulás)
- Búzásné Szántó Katalin (Vének, Nyúli Tüzes Chili)
- Kovács László Arisztid (Halászi, Green MORLA Kft)
- Neuberger Hanna (Máriakálnok, ŐCSG)

Munkaszervezet képviselőiben:

- Susovits Vera
- Tóth Zsuzsanna

Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat képviselője: Virág Eszter (előtte Szabó Dávid) (MNVH megyei referens)

4.sz. melléklet

Eredménymutatók 2014-2020 programozási időszak

Felhívás	KERET	120%	Kötelezettség vállalással lekötött	%
Természeti, kulturális, történelmi,.... VP6-19.2.1.-81-1-17	267 000 000	320 400 000	320 248 739	119,9
Helyi civil szervezetek VP6-19.2.1.-81-2-17	37 000 000	44 400 000	42 334 559	114,4
Rendezvény VP6- 19.2.1.-81-3-17	3 408 843	4 090 612	4 090 612	120,0
Helyi vállalkozások fejl. VP6-19.2.1.-81-5-17	289 434 840	347 321 808	334 576 477	115,6
Turisztikai szolgáltatások ... VP6- 19.2.1.-81-6-17	55 581 824	66 698 189	66 698 189	120,0
ÖSSZESEN	652 425 507	782 910 608	767 948 576	117,7
GF			401 274 666	52,25%

2014-2020 –as programozási időszakban vállalt és teljesült indikátorok értékei

Ssz.	Eredménymutató (indikátor) megnevezése (mértékegység)	HACS által vállalt célérték	Ténylegesen megvalósult érték
1.	Létrehozott munkahelyek száma (fő)	5	12
2.	Örökségi értéket bemutató, támogatott közösségi terek száma	10	82
3.	Támogatott közösségi, környezettudatossággal foglalkozó akciókban résztvevők száma	25	2124
4.	Támogatott projekt által beszerzett eszközt használók száma	500	2048
5.	Támogatott projektek száma, melyben hátrányos helyzetű résztvevő/munkavállaló (nő, fiatal, fogyatékkal élő) bevonása történik	20	68
7.	A támogatott együttműködési projektek megvalósításába bevont turisztikai szolgáltatók száma	20	31
8.	Iskola és vállalkozás közötti együttműködések száma	20	57

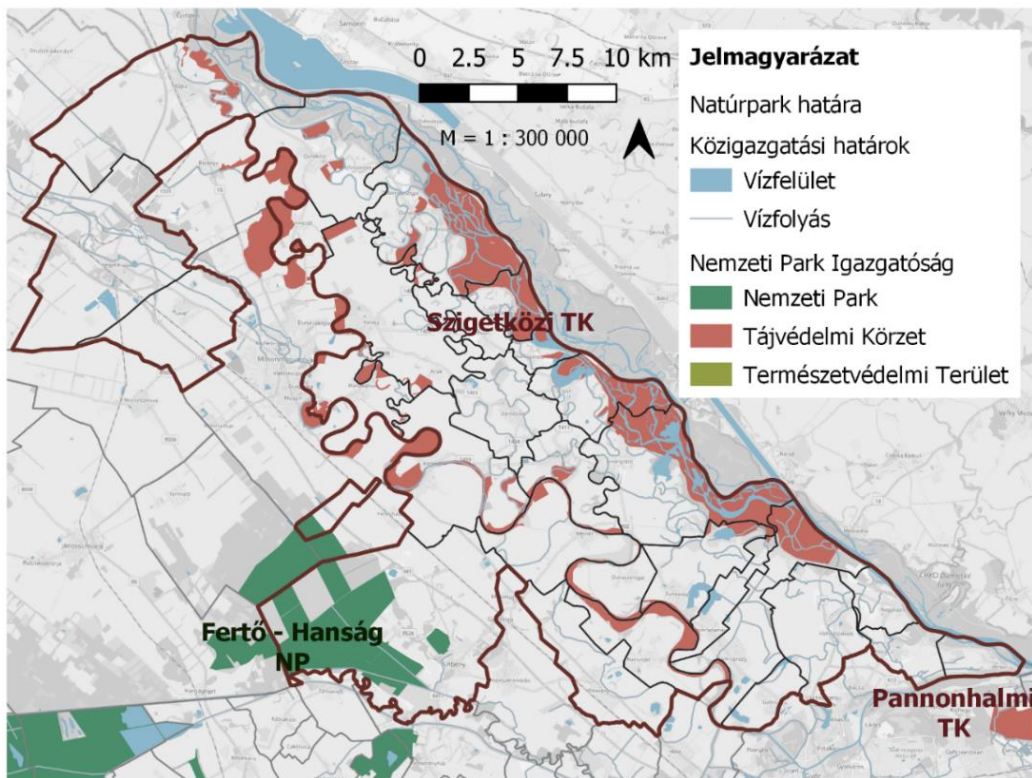
5.sz. melléklet

Térség lakónépessége 2022. január 1. adatok alapján (Forrás: KSH)

	Település	Lakónépesség száma (2022. jan.1.)
1	Ásványráró	2 157
2	Bezenye	1 597
3	Darnózseli	1 627
4	Dunakiliti	2 309
5	Dunaremete	276
6	Dunaszeg	2 437
7	Dunaszentpál	761
8	Dunasziget	1 876
9	Feketeerdő	726
10	Győrladamér	1 876
11	Győrújfalú	2 478
12	Győrzámoly	3 763
13	Halászi	3 285
14	Hédervár	1 329
15	Hegyeshalom	4 007
16	Jánossomorja	6 125
17	Károlyháza	575
18	Kimle	2 343
19	Kisbajcs	968
20	Kisbodak	388
21	Lébény	3 351
22	Levél	2 329
23	Lipót	855
24	Máriakálnok	2 181
25	Mecsér	660
26	Mosonszentmiklós	2 629
27	Mosonszolnok	1 856
28	Mosonudvar	434
29	Nagybajcs	1 137
30	Püski	649
31	Rajka	6 678
32	Újrónafő	930
33	Vámosszabadi	3 846
34	Várbalog	461
35	Vének	216

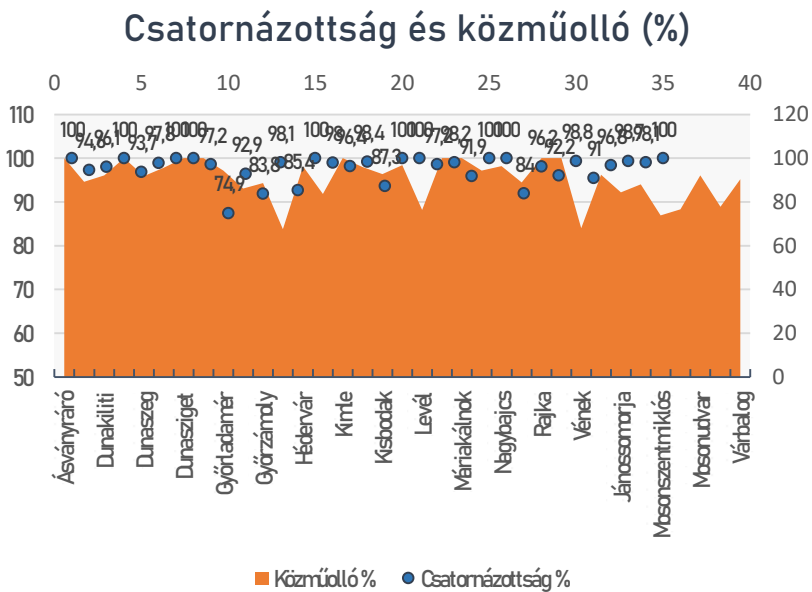
6.sz. melléklet

Védett természeti területek elhelyezkedése (Forrás: TEIR)

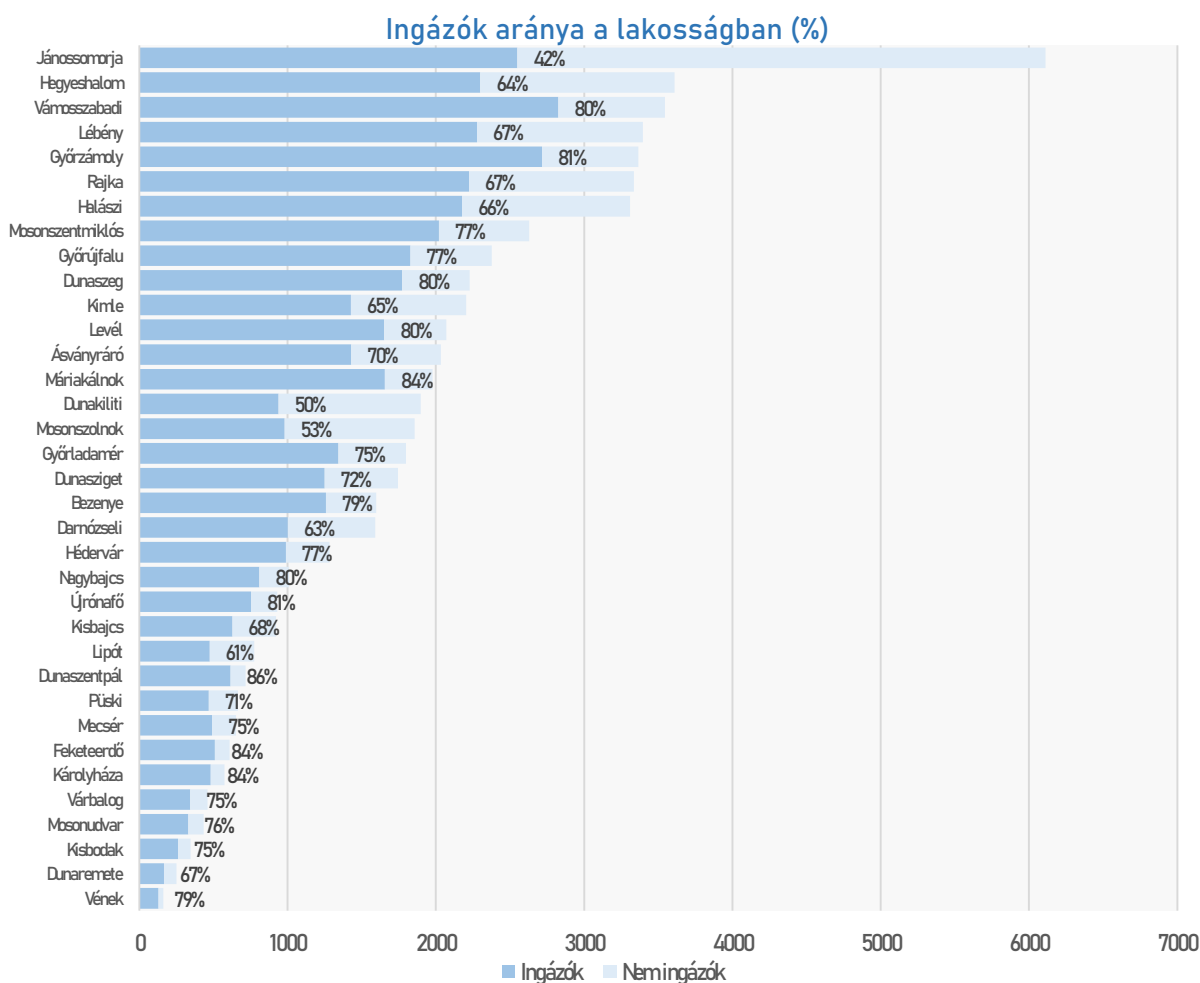

7.sz. melléklet

Csatornázottság és közműolló a térségben (forrás : TEIR)

8.sz. melléklet Ingázók aránya a lakosságban településenként (Forrás: TEIR)

9.sz. melléklet Jelentősebb civil szervezetek térségünkben és a testvértelepülési kapcsolatok

Hagyományőrző szervezetek közül kiemelhetjük a Halászi Hagyományőrző Egyesület, a mecséri Kisalföld Kincsei Egyesület, Dunaszegi Rezeda Népművészeti Egyesület, Levéli Harmonikások, lébényi, győrújfalui, kimlei egyesületek tevékenységét. Bejegyzett faluszépítő szervezetet Nagybajcs, Dunakiliti, Hegyeshalom, Levél, Dunasziget településeken találunk. Ifjúsági klubok, kertbarát körök az önkormányzatok égisze alatt működnek, amíg bíróság által bejegyzésre nem kerülnek, addig függetlenségük szinte lehetetlen. A térségi fiatalok számára példaértékű gyermekönkormányzati tevékenységet Levélen találunk, a Kimlei Kertbarát Kör tagjainak száma 100 fölötti. Több civil szervezet működése ismert az ország határain túl is. A Felső-Szigetközi Szabadidő és Vízisport Egyesület természetvédelmi tevékenységével, szervezett túráival, a Kimlei Iskolásokért Oktatási Nevelési Alapítvány nemzetiségeink hagyományainak megőrzésével, rendezvényeivel járul hozzá térségünk hírnevének öregbítéséhez. A Szigetköz Turizmusért Egyesület fogja össze a környező településeken működő, turizmussal foglalkozó vállalkozásokat. Meghatározó a Pisztráng Kör Egyesület tevékenysége, mely erdei iskolájával, az ökoturizmus fejlesztésével jelentős látogatottságot és országos, sőt nemzetközi hírnevet szerzett. Kimlei Sárkányhajó

Vízisport Egyesület és a Győrzámolyi K4 Vízisport Egyesület kajakosai országos helyezéseket érnek el. Sportegyesületek vitték hírét térségünknek kézilabda, futball, amerikai foci, teke, kendo, stb. szakterületeken is.

Testvértelepülési kapcsolatok:

Rajka - Gútor (SK), [Deutsch Jahrndorf \(A\)](#),

Bezenye – Šenkovec, Donja Dubrava, Brckovljani (H),

Levél – Ekecs (SK),

Mosonszolnok – Szímő (SK) tájházban mindkét falu bemutatása

Jánossomorja - Nagyfödémes (SK)- sport (labdarugó torna, sportnap) - nyugdíjas találkozók, Dunasziget - Keszölcés (SK)[Forstinning](#) (G),

Halászi - Fél (SK), Berg (A), Tibód (Ro)

Darnózseli - Felsőszeli (SK), Ypati és Nea Epivatesz (Gr) - néptánc Szigetköz Táncegyüttes , Zetelaka (Ro) – tűzoltó egyesülettel közös vetélkedők, programok

Dunaszeg –Nádszeg (SK)

Hédervár - Héderfája (Ro) és Éberhardt (SK)

Ásványráró - [Unterwaltersdorf \(A\)](#)

Kimle – Cartigliano (I), Bős (SK)- Tűzoltó egyesületek kapcsolata

Kisbodak – Nagybodak (SK) vízi sportegyesület – kenu túrák, Határtalan kalandozások

Lipót – Baka (SK)

Máriakálnok – Hüffenhardt (G), [Csallóközcsütörtök](#) (SK)

Győrzámoly – Székelyszentkirály (Ro) - iskolák kapcsolata

Nagybajcs – Bajcs (SK)

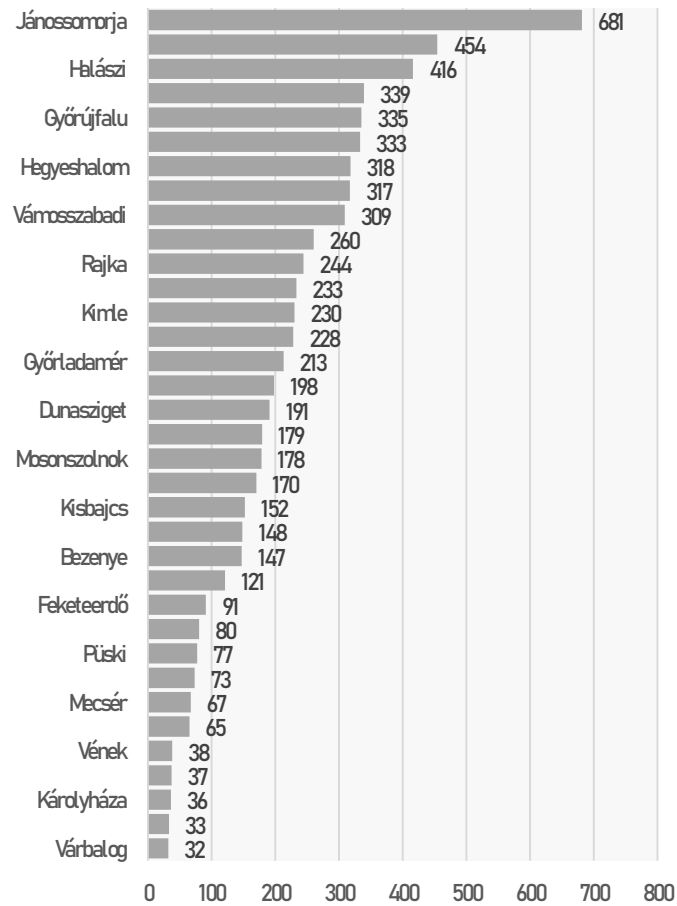
Kisbajcs – Csicsó (SK)

Vámoszabadi - Nemesgomba (SK) - tűzoltó egyesületek közös munkája

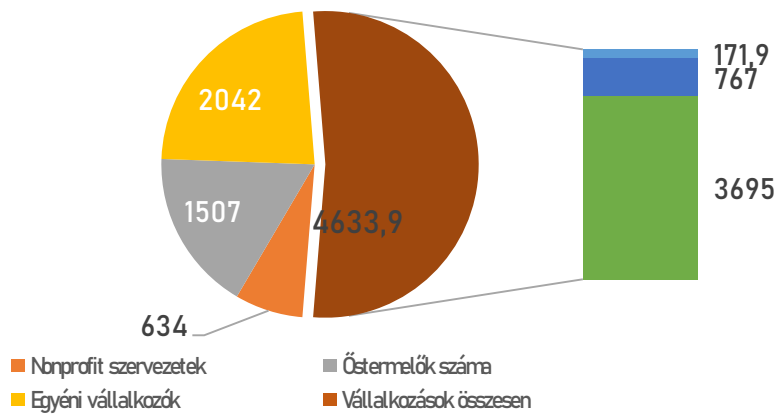
10.sz. melléklet

Mikrovállalkozások helyzete: Vállalkozások száma és a gazdasági szereplők térségi eloszlása (Forrás: TEIR)

Vállalkozások száma (db)

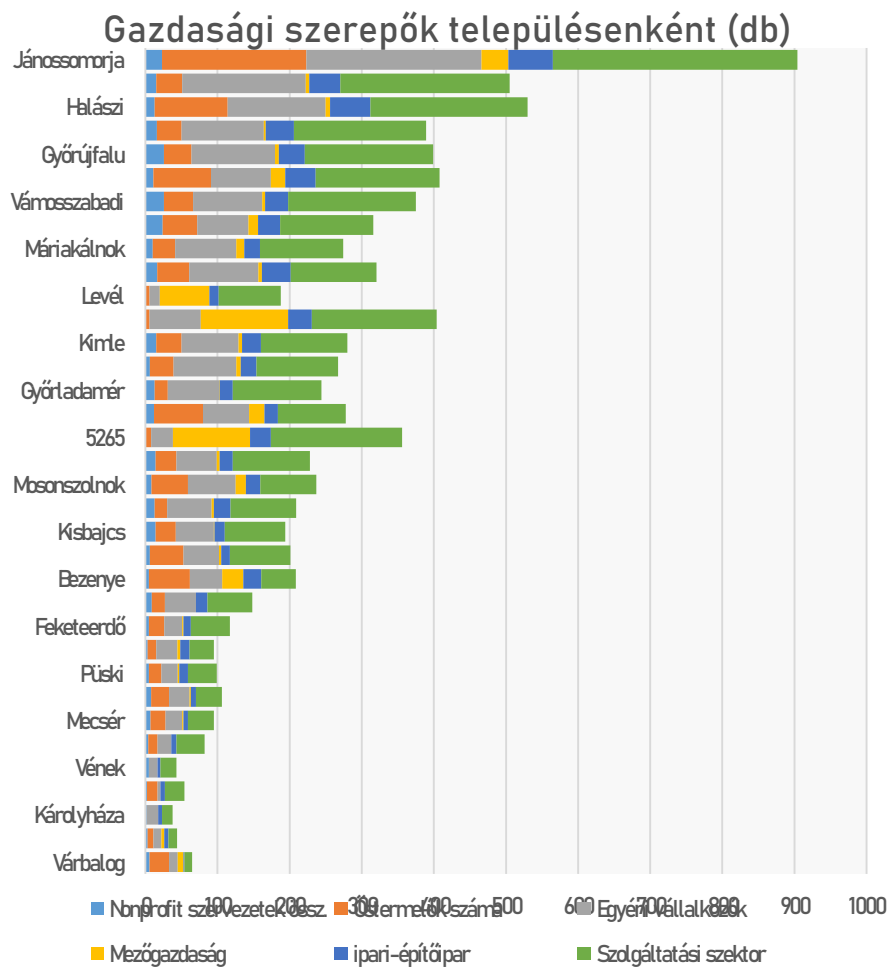

Gazdasági szereplők térségi megoszlása

11.sz. melléklet

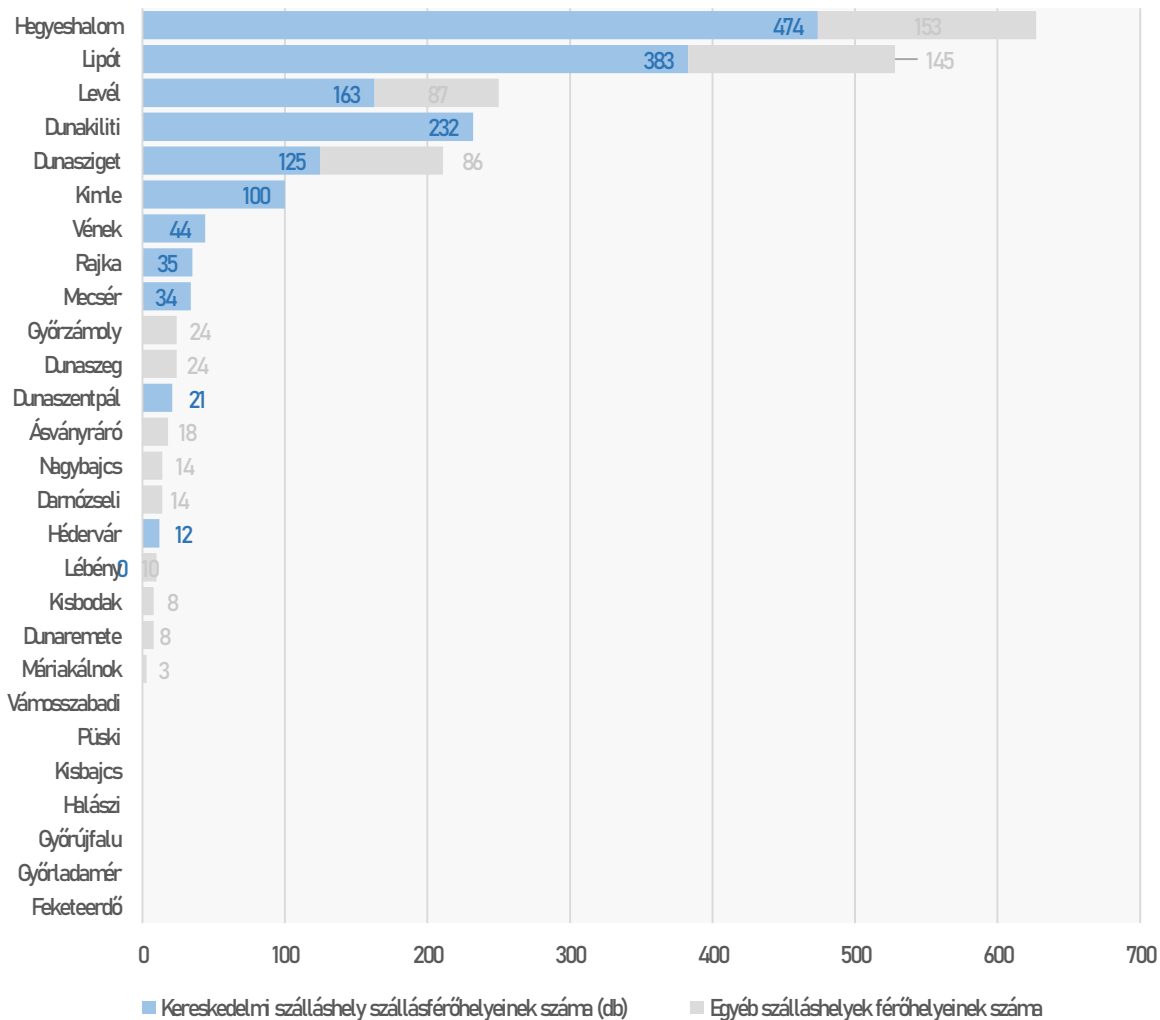
Mikrovállalkozások eloszlása településenként

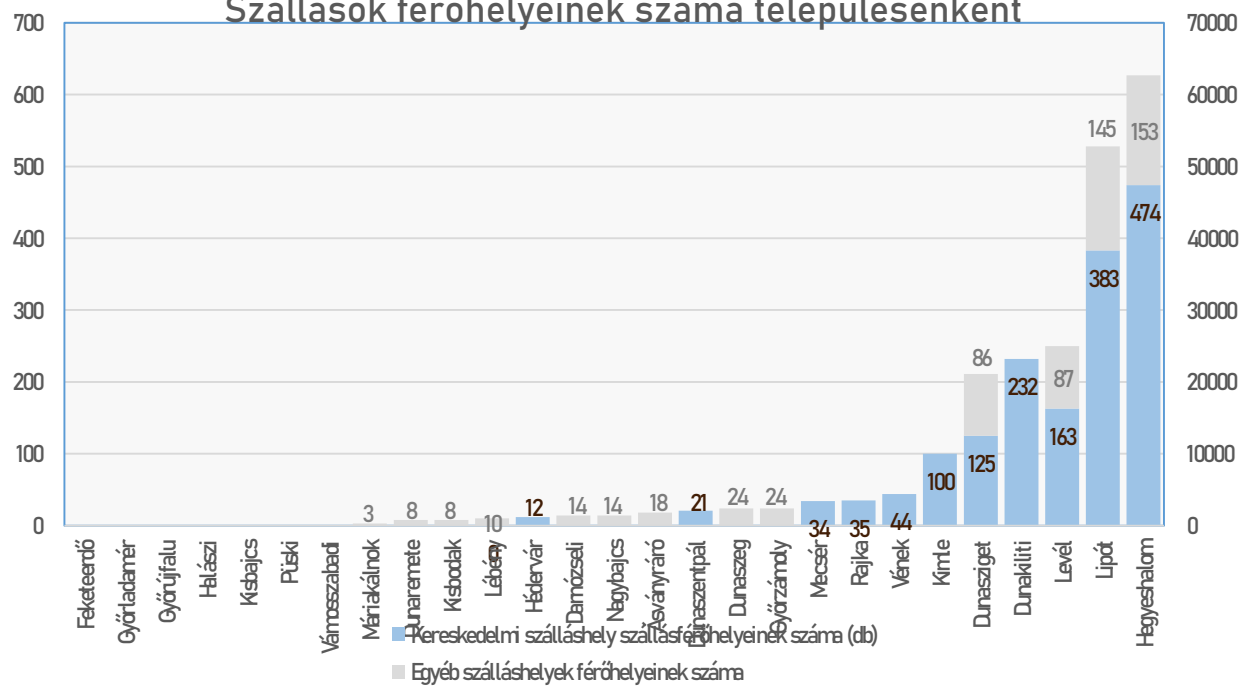
12.sz. melléklet

Szálláshelyek és férőhelyek száma településenként (forrás TEIR)

Szállások férőhelyeinek száma településenként

Szállások férőhelyeinek száma településenként

13.sz. melléklet

Részletes SWOT analízis tématerületenként:

I. Térségi gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásaira válaszolni képes közösség

ERŐSSÉGEK	LEHETŐSÉGEK
-Kialakult együttműködések, közös gondolkodás -Határon átnyúló kapcsolatok - Oktatási intézményekkel kialakult működő kapcsolat - Civil szervezetek közötti együttműködések - Vidékfejlesztési Program, Magyar falu Program, TOP önkormányzati támogatottsága - Önkormányzatok anyagi segítség nyújtása a civil szervezeteknek - Duna és mellékágai, „az ezer sziget országa” - a Hanság - Országos jelentőségű védett természeti területek (Fertő-Hanság Nemzeti Park, Szigetközi Tájvédelmi Körzet, Szigetköz Natúrpark) - Szigetköz és Mosoni-sík térség természeti, kulturális adottsága, gazdag kulturális örökség - Néprajzi, nemzetiségi, történelmi és kulturális hagyományok - Kedvező földrajzi fekvés, vonzó települések - Jól képzett szakemberek	-Civil szervezetek működését segítő pályázati lehetőségek (NEA, LEADER, MFP) - Épületek külső, belső felújítása, energetikai korszerűsítése (TOP, VP, MFP) - Jó gyakorlatok külföldön, belföldön - Határmenti együttműködések - Győr és Mosonmagyaróvár közelségének kihasználása - Szigetköz Natúrparkban rejlő potenciál - Gyermekek bevonása a kormányzásba - Egyházak növekvő nyitottsága - Térségi arculat és marketing

- További fejlődésre kész térség - Sportközösségek - Természetes szaporodás kedvező tendenciája - Elindult a megújuló energia hasznosításában való gondolkodás (napelemparkok, épületek fenntartása)	
GYENGESÉGEK - Tudatos élettér tervezés alacsony szintje - Külső és belső migráció okozta problémák kezelése - 1401 sz. út túlterheltsége - Közműhálózat elavultsága és túlterheltsége - Közösségi élet összetartó erejének csökkenése - Esélyegyenlőség figyelmen kívül hagyása - Illegális szemétkerakók - Civil szervezetek tőkehiánya - Hátrányos helyzetű csoportok nehézkes közösségbe integrálása - Szabadtéri közösségi terek hiánya - Nem összehangolt és környezettudatos szemlélet nélkül megvalósuló fejlesztések tovább terhelik a természeti környezetet - Üresen álló, elhanyagolt épületek - Képzett lakosság elvándorlása - Vidéki, falusi élet háttérbe szorul (állattartás, kiskertek gondozása stb.) - Egyedülálló idősök elhelyezésére kevés lehetőség - Telek kialakítás lehetősége szűkre szabott - Iskolai tankertek kevés helyen működnek	VESZÉLYEK - Duna ökológiai megújulását hátráltató tényezők - Nem besorolt járásból adódó hátrányok (pl. alacsony támogatási intenzitás magasabb önerővel) - A globalizáció, migráció miatt a hagyományok, szokások, helyi erőforrások háttérbe szorulása - Drogfogyasztás növekedése, veszélye, drogkereskedelem - Közbiztonság gyengülése - Nincs kellő hangsúly az iskolai oktatásban a helyi identitást erősítő programoknak

II. Térség erőforrásait aktivizáló innovatív gazdaság

ERŐSSÉGEK • Kedvező gazdaságföldrajzi helyzet • Ausztria és Szlovákia közelsége, bevásárló turizmus • Duna és a Hanság környezete • Őstermelők elhivatottsága • Helyi termelői piacok működése rendszeresen, alkalmanként fesztiválokhoz, ünnepi vásárokhöz kötődően • helyi termelők összefogása, élő kosár közösségek • Alacsony munkanélküliség	LEHETŐSÉGEK • Fizetőképes kereslet • Növekvő kereslet a helyi termékek és a jó minőségű szolgáltatások iránt • Belföldi turizmusban vendégéjszakák számának növekedése, igény a többretű szolgáltatásokra • Egészséges életmód iránti igény növekedése • Széchenyi István Egyetemmel kapcsolat • Szent Jakab és Szent Márton zarándokutak • Szép kártya • Natúrparki védjegy, márka bevezetése • Hiányzó kerékpárutak kiépítése

• EuroVelo 6 kerékpárút, kerékpározásra alkalmas változatos kultúrtáj • Jó minőségű földek	• Vállalkozói kedv • Aktív nők
GYENGESÉGEK • Képzett lakosság elvándorlása • Szakképzett munkaerőhiány, hiány szakmák kialakulása • Idegen nyelvtudás hiánya • Sokan választják a határon túli munkát, ingázást • Tanulók, szakmunkások gyakorlati jártasságának hiánya • Turisztikai vállalkozóknak nincs közös, összehangolt marketingje • Turisztikai szereplők egysíkú szolgáltatás nyújtása • Egységes adatbázis hiánya a gazdasági, társadalmi, környezeti értékekről	VESZÉLYEK • Ausztriában magasabb bérek • Ipari parkok alacsony képzettségű munkaerő igénye • Szlovákiából, Magyarország keleti részéről átköltözők nagy száma • Tömegtermelés és a kézműipar arányának felbomlása • Kézimunka igényes ágazat kevésbé vonzó • Jogszabályok gyakori változása • Erős belföldi verseny az idegenforgalomban

14.sz. melléklet

Stratégia kialakítása

1. Térség gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásaira válaszolni képes közösség erősítése

Térségi arculat (utcakép, öltözet...) kialakítása: természeti, történelmi, kulturális örökségünk, értékeink, a táji sokféleség egységes arculatban tükröződjön.

Tudatos élettér (telek, közmű, csapadék, közbiztonság, vidéki életmód) kialakítása: településvezetők, tapasztalattal rendelkező szakemberek közötti közös gondolkodás, tudásátadásra irányuló műhelymunkák; tájegységi értéktár felülvizsgálat, közösségi terek és közösségi kezdeményezések fenntartása.

Szemléletformálás, jártasság a térségben, tudástranszfer (települési, tájegységi értéktár, kiskert, vízi jártasság, ösztöndíj program, túra szakosztály, identitás erősítés, gyerek önkormányzat, térségi tananyag): egészség és környezettudatos gondolkodás, képzések, projektnapok tartása; térségi tananyag továbbfejlesztését segítő, identitás erősítő műhelymunkák, különböző generációk bevonása, identitás erősítő programok megtartása szükséges a térséghez tartozás erősítése érdekében.

2. Térség erőforrásait aktivizáló innovatív gazdaság fejlesztése

A térségben kevés a tőkeerős mikroállalkozás. Az ausztriai munkalehetőségek sokszor nagyobb vonzerőt jelentenek egy magyar adó és jogi környezetben működő mikroállalkozás helyett. A közösség területén kevés a helyi termék, bár egyre nagyobb az igény a fizetőképes kereslet megjelenése miatt. A piacot ellátni képes szükséges mennyiség nehezen biztosítható, a piacra jutásuk akadozik. Csírája látszódik csak a közösségi összefogásoknak és az összehangolt

marketingnek. Az egy helyen több szolgáltatást nyújtó, alacsonyabb fenntartási költséggel működő komplex szolgáltatóházak hiányát érezzük. (pl. egy helyen elérhető könyvelő, fodrász, ügyvéd).

A rendelkezésre álló forrás nagyságától függően a piacra belépő kezdő vállalkozások, őstermelők, működő mikrovállalkozások támogatását, fejlesztését tartjuk fontosnak. Katalizátor szerepet tölthetne be egy munkatér hálózat, mely egy közösségi ingatlanban munkaterek kialakítását jelentené (pl. egy épületben fodrász, könyvelő, kozmetikus, ügyvéd, közös nyomtató, gyors internet, fejlett infrastruktúra). Ez mellett a helyi márka, védjegy bevezetése (vásárló közösség, helyi termékbolt) szintén a gazdaság élénkítését hozná.

66

A turisztikai fejlesztések további összehangolása és támogatása is fontos, ugyanakkor a szűkös forráskeret elsősorban a meglévő turisztikai szolgáltatók tevékenységeire fókuszál. Prioritást kell élvezzen az együttműködések, hálózatok és a közös marketing kialakítása, előmozdítása.

Térséget lefedő, könnyen kezelhető, egységes gazdasági-, társadalmi-, környezeti-, kulturális, történelmi helyi értékeket és ezzel együtt a vállalkozókat és szolgáltatókat tartalmazó adatbázis működtetése szükséges a hálózatosodás elősegítéséért és annak érdekében, hogy a lakosok, térségbe érkezők a helyi termékeket, termelőket, kézműveseket, szolgáltatásokat, természeti, kulturális, történelmi értékeket, kulturális csoportokat, előadókat egy helyen megtalálják.